СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Видає Український Народний Союз — SVOBODA — Published by the Ukrainian National Association

ЦІНА $1.00 РАЗ НА ТИЖДЕНЬ ONCE A WEEK PRICE $1.00

РІК CXIII П'ЯТНИЦЯ, 13 ЖОВТНЯ 2006 РОКУ ЧИСЛО 41 VOL. CXII OCTOBER 13, 2006 No. 41

НАТО – як не нині, то завтра

У середині вересня прем'єр-міністер України Віктор Янукович виступив у Брюселі з несподіваною заявою, яка зчинила справжню бурю. Прем'єр сказав, що Україна ще не готова до вступу в НАТО, – і це в той час, коли протягом двох років правління Президента Ющенка були зроблені значні зусилля для прискорення інтеґрації України в евроатлантичні та світові політичні, економічні та військові структури. У західніх та українських медіях одна по одній друкуються статті з висвітленням усіх подробиць конфлікту, серед них зокрема публікація з викладом позиції В.Януковича у газеті „Вашинґтон Пост" від 5 жовтня, у якій читача переконувано, що Україна прямує таки до Европи (без уточнення, як і в які терміни), а також розпачливий зойк у „Вол Стріт Джорнал" від 6 жовтня (европейський випуск), що нібито Захід віддає Україну на поталу путінській Росії і робить це дедалі швидше. За даними незалежних центрів опитування громадської думки, від 10 до 60 відсотків опитаних в Україні виступають проти або категорично проти вступу України до НАТО, причому від чверти до третини опитаних мають лише приблизне або зовсім нульове уявлення про альянс НАТО та про коло його діяльности. Девід Ріґсбі, виконавчий директор розташованої в Північній Вірджінії консультаційної фірми „Umbra LLC", відомий як фахівець з великим міжнародним оборонним та військовим досвідом, який ось уже протягом п'ятнадцяти років часто відвідує Україну. Цими днями він знову повернувся з деситиденної подорожі до України і погодився розповісти головному редакторові „Свободи" Ірені Яросевич про становище України у військовій сфері та про поступ Києва у напрямку приєднання до НАТО. Нижче подаємо текст цієї розмови.

– Згідно з попереднім графіком до кінця цього року Україна мала б одержати можливість підписати домовленості про приєднання до Пляну дій щодо членства в НАТО, а тепер це ставиться під сумнів, адже, за словами прем'єра, в Україні спочатку потрібно провести референдум. Незалежно від того, як найближчим часом розвиватимуться події, чим є для України ПДЧ в НАТО?

– Плян дій щодо членства – ПДЧ визначає для кожної країни графік виконання нею певних критеріїв, які передбачені для вступу до НАТО. Разом з тим необхідно розуміти, що участь у ПДЧ не є обов'язковою умовою для країни, яка стала на шлях приєднання до Альянсу. Україна співпрацює з НАТО від 1997 року, коли їй було надано статус члена Програми „Партнерство заради миру" (Partnership for Peace). Якщо відкрити вебсайт Міністерства оборони України (http://www.mil.gov.us), то там можна побачити список, який налічує 80 ключових умов оборонної політики України – усі вони сумісні з критеріями НАТО. На користь України працює той фактор, що за інерцією вона все ще рухається до НАТО. Так чи інакше це триватиме й далі і без прийняття графіку ПДЧ. Навіщо добровільно зобов'язуватися сто-

(Закінчення на стор. 5)

В Москві вбили журналістку Анну Політковську

ПАРСИПАНІ, Н. Дж. — 10 жовтня у Москві багато людей зібралося на похорон злочинно убитої видатної журналістки і правозахисниці Анни Політковської. За повідомленнями російських аґенцій, 7 жовтня Анну Політковську знайшли мертвою у вінді власного будинку, близько шостої години вечора. Міліція також знайшла пістолет Макарова з чотирма кулями. У Росії висловлюють багато версій щодо замовників убивства, але жодних ознак поступу офіційного розслідування наразі немає.

Україна стурбована вбивством російської журналістки Анни Політковської. 10 жовтня львівські журналісти вшанували її пам'ять, запалили свічки біля приміщення Генерального консульства Росії у Львові. У Києві біля посольства Росії близько півсотні людей вшанували пам'ять російської журналістки. Кримські журналісти підтримали всеукраїнську акцію у пам'ять Анни Політковської,

Анна Політковская стала відомою у світі завдяки своїм критичним матеріялам про Чечню та ситуацію на Північному Кавказі.

Два роки тому вона перенесла сильне отруєння після того, як на літаку з Москви до Беслану, де заручниками утримували школярів, випила чаю. Її колеґи на той час підозрювали, що це було замахом на її життя.

А. Політковська була також автором критичної праці про політику президента Володимира Путіна під назвою „Росія Путіна". У 2002 році вона брала участь в переговорах з чеченськими повстанцями в облозі московського театру.

Дмитро Муратов, головний редактор „Новой Газети", де працювала А. Політковська, висловив припущення, що вбивство пов'язане з її журналістською діяльністю.

„Ви не боїтеся за своє життя?" – питали в А. Політковської французькі журналісти, коли вона презентувала в Парижі свою книгу „Росія болісна". „Моя популярність захищає мене," – впевнено відповіла журналістка пів року тому.

А. Політковська залишалася останньою впливовою журналісткою не-кавказького коріння, яка надавала в своїх репортажах слово чеченцям, подавала принципово відмінне від офіційного бачення війни, яку веде Москва під приводом „боротьби з тероризмом".

Мало хто знає, що Анна Політковська була за походженням українкою: її дівоче прізвище – Мазепа. Втім, українкою вона була й за світовідчуттям. Як розповідала А. Політковська у Парижі, її батьки, фахові дипломати, вдома спілкувалися українською, а тато „завжди говорив,

(Закінчення на стор. 3)

ЛЮДИ Й ПОДІЇ КРІЗЬ ОБ'ЄКТИВ ФОТОАПАРАТА

Відомий у світі фотограф, журналістка, художниця, авторка чималої кількости праць, видавець, освітянка, Фулбрайтська стипендистка, мандрівниця, громадська активістка, пластунка, мешканка Бостону, Києва й Львова... Це, мабуть, найкраща характеристика Тетяни Михайлишин-Д'Авіньйон, яка свій перший фотоапарат отримала, коли їй було 11 років, і яка з того часу творить власну хроніку про світ та людей, зокрема українців.

Таня народилася в окупованому нацистами Львові під час Другої світової війни. Її батьки Семен і Софія (з Мулькевичів) Михайлишини залишили Західню України у зв'язку з наближенням Червоної армії. На якийсь час зупинилися в Німеччині, після чого переїхали до Сполучених Штатів та поселилися у Балтиморі, у штаті Мериленд, де вся родина відігравала активну ролю у житті місцевої української громади.

Хоч Таня пристрасно цікавилася фотографією, все ж мріяла стати славною художницею. Закінчила коледж Мерилендського художнього інституту. „На жаль, – як сказала пізніше, – я сама була своєю найбільшою ентузіясткою і прихильницею, і навіть моя мама критично оцінювала мою працю".

Продовжуючи освіту, Таня закінчила відділ соціології і психології Університету Джонса Гопкінса з дипломом маґістра. Кілька років працювала у відділі соціяльної допомоги Мерилендського департаменту послуг для молоді, а також допомагала своєму батькові, який став головою Української кредитної спілки у Балтиморі.

Після одруження з капітаном Американської армії Джозефом Д'Авіньйоном, Таня переїхала до Бостону, де її чоловік навчався на юридичному факультеті Гарвардського університету. Кінцем подружжя вирішило залишитися в районі метрополітального Бостону, де її чоловік розпочав кар'єру юриста.

У Д'Авіньйонів народилося двоє дітей. Водночас Таня працювала в українській громаді. Була директором Рідної школи при міс-

(Закінчення на стор. 9)

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

В. Ющенко призначив Олександра Зінченка радником

КИЇВ. — Президент України Віктор Ющенко підписав Указ, яким 9 жовтня призначив Олександра Зінченка своїм радником. Текст Указу міститься на офіційній інтернетній сторінці Президента України. 3 вересня 2005 року О. Зінченко зрезиґнував з посади державного секретаря України, тому що, на його думку, оточення Президента, зокрема тодішний секретар РНБОУ Петро Порошенко, перший помічник Президента України Олександер Третьяков і провідник фракції „Наша Україна" Микола Мартиненко, були причетні до корупційних дій. Він наголошував, що своїм кроком вирішив привернути увагу Віктора Ющенка до загрозливої ситуації в державі. У вересні 2005 року ці його дії були першим кроком, які довели до розпуску уряду Юлії Тимошенко.

Чиновникам наказали вивчити українську мову

ДНІПРОПЕТРОВСЬК. — 6 жовтня Голова обласної адміністрації Надія Дєєва, яка вважає, що рівень володіння державною мовою чиновників надзвичайно низький, видала чиновникам в області відповідне розпорядження, щоб вивчити українську мову. Ініціятиву ввести курси вивчен української мови голова обласної адміністрації Н. Деева пояснила тим, що їй набридло слухати суржик на нарадах і читати службові записки, складені поганою мовою.Щоб перешкодити прогулам, уникнути скарг на незаплановані витрати з невеликої чиновницької платні і витрати часу на переїзди, курси організували прямо в приміщенні обласної адміністрації. Щочетверга годинну лекцію читає фахівець з Академії держуправління при Президенові України. Відвідування занять бажане, однак добровільне . Покищо з більш ніж тисячі співробітників облдержадміністрації можливістю безкоштовно вивчити українську мову скористалися лише 20 осіб.

ВР не змогла скасувати пільги депутатам

КИЇВ. — Верховна Рада 6 жовтня відмовилася скасувати пільги депутатам. На розгляд парламенту винесли два законопроєкти, однак жоден з них не набрав необхідної кількости голосів. У документах зокрема пропонувалося скасувати виплати після виходу на пенсію, забезпечення на пенсії транспортом для поїздок до лікарні або поліклініки, пільги на проїзд територією країни й безкоштовне паркування. Проєкти також передбачали скасування житлових пільг для депутатів. У липні БЮТ закликав Верховну Раду якнайшвидше скасувати пільги депутатів парляменту.

В. Янукович заявив про европейський вибір

КИЇВ. — Прем'єр-міністер України Віктор Янукович 6 жовтня у своєму виступі перед послами, акредитованими в Україні, сказав, що европейський вибір України є незмінним і незворотнім. „Позиція нового уряду – европейський вибір України, як стратегічний зовнішньополітичний курс держави, є незмінним і незворотнім", - сказав він. Він зазначив, що буде продовжуватися розбудова взаємовигідного партнерства і економічної співпраці з найближчими сусідами. В. Янукович нагадав, що у 2008 році закінчується дія угоди про партнерство і співробітництво з Европейським союзом, і уряд України проводить працю підготування нової широкої угоди, яка має вивести взаємини України і ЕС на якісно новий рівень. „Мої зустрічі зпровідниками ЕС у Брюселі переконали мене, що наші партнери в ЕС зі свого боку налаштовані на поширення співпраці з Україною", - сказав він, нагадавши, що Україна та ЕС перебувають на завершальному етапі укладення угод про спрощення візового режиму. Прем'єр-міністер висловив сподівання, що ця праця буде завершена до зустрічі Україна – ЕС у Гельсінкі. Він також зазначив, що у 2006-2007 роках український уряд наполегливо виконуватиме евроінтеґраційні завдання, визначені пляном дій „Україна – ЕС". Також В. Янукович запевнив, що уряд продовжуватиме інтенсифікацію прагматичного співробітництва з НАТО. „Для цього є всі підстави і Україна в цьому зацікавлена", - зазначив він. Він висловив переконання, що посли поділяють точку зору про те, що повноправне членство в НАТО повинно мати широку підтримку населення. В. Янукович запевнив, що уряд робить кроки для інформування населення стосовно НАТО та інтересів України у співробітництві з Альянсом „Ми готові й надалі розвивати тісне співробітництво з НАТО шляхом здійснення конкретних спільних проєктів", - сказав він.

В. Гайдук став секретарем РНБО

КИЇВ. — 10 жовтня секретарем Ради національної безпеки і оборони України відповідним указом Президент Віктор Ющенко призначив Віталія Гайдука. З часів створення у 1996 році, коли було ухвалено українську Конституцію, Рада Національної Безпеки та Оборони, яку очолює Президент, традиційно є структурою, яка балансує вплив Кабінету міністрів. Першим головою РНБО після створення цієї структури був Володимир Горбулін. Впродовж останніх чотирьох місяців він виконував обов'язки секретаря РНБО. В. Гайдук, який прийшов до РНБО з посади президента консорціюму „Індустріальна Група", що управляє активами ІСД, має і поважний досвід у державному управлінні: він працював в урядах Віктора Ющенка, Анатолія Кінаха та Віктора Януковича на посадах від заступника міністра енерґетики до віце-прем'єра з енерґетичних питань.

На Волині з початку року зросла народжуваність

ЛУЦЬК. — На Волині з початку року на 6 відсотків зросла народжуваність та зменшився показник дитячої смертности. Він становить в середньому 7 випадків на одну тисячу народжених живими. За цей період в області народилося 6 551 дитина. Показник народжуваности на тисячу населення становить 12 немовлят. Таким чином, Волинь вийшла на 4 місце серед інших областей України за цими показниками. Такі дані оприлюднив 6 жовтня заступник начальника обласного управління охорони здоров'я Валерій Кацаман. На його думку, поліпшенню ситуації сприяє запровадження в області профілактичної програми „Здоров'я матері та дитини", яка діє в пологових будинках Луцька, Ковеля та у пологових відділеннях районних лікарень. Також В.Кацаман розповів, що з початку наступного року в Україні вводиться новий критерій відслідковування вагітности. Він передбачає реєстрацію дітей з 22 тижня вагітности і масою тіла від 500 гр. Запровадження такої системи, як зазначив лікар, зменшить рівень смертности серед новонароджених.

Леґендарний Батурин – східня резиденція Президента

КИЇВ. — Ухвалено рішення про створення в Батурині, що на Чернігівщині, східньої резиденції Президента України, повідомила 6 жовтня голова обласної ради Наталія Романова. Вона сказала, що Президент мав відвідати Батурин, але через складну політичну ситуацію, візиту перенесено. Н. Романова висловила надію, що в найближчий час на об'єктах в Батурині відновлять працю. Батурин заснований на початку XVII століття, місто з 1669 до 1708 років було резиденцією гетьманів лівобережної України. З історією міста пов'язана діяльність видатних українських політиків Дем'яна Многогрішного, Івана Самойловича, Івана Мазепи, Пилипа Орлика та Кирила Разумовського. У 1709 році за наказом Петра Першого місто повністю зруйнували. Згідно з різними даними, було вбито від 16 до 21 тисячі батуринців. Серед найважливіших пам'яток селища - палац останнього гетьмана України Кирила Разумовського. Вчені вважають Батурин еталонною пам'яткою археології козацьких часів. Нині в Батурині живе майже 3 тисячі осіб, половина з яких є пенсіонерами.

ЕС задоволений поступом України

ЛЬВІВ. — Перебуваючи у Львові на Міжнародному економічному ярмарку, комісар з питань реґіональної політики ЕС Данута Губнер 6 жовтня заявила, що Европейський союз задоволений значним поступом України у розвитку ринкової економіки, Вона також відзначила вкладовий потенціаял реґіону. „Інвестиційний ярмарок, який я побачила, говорить про значну динаміку інвестиційного розвитку Львівщини", – каже Данута Гюбнер. Втім, додає вона, західній реґіон має значну проблему з інфраструктурою на українсько-польському кордоні та й пунктів пропуску замало. Цю проблему еврокомісар плянує порушити і під час зустрічі з Президентом України. Д.Губнер також повідомила, що ЕС у рамках програми розвитку евроpеґіонів на 2007-2013 роки заклав у бюджеті 290 мільйонів евро. У спільних проєктах з Польщею, Словаччиною, Угорщиною та Румунією Україна може отримати певний відсоток від цієї суми. Загалом, з кінця 90-их років і до цього року Евросоюз надав Україні 2.5мільярда евро допомоги, повідомила еврокомісар. Губернатор Львівщини Петро Олійник вважає, що евроінтеґрація України у частині транскордонного співробітництва є лише на словах. На розбудову кордону грошей не закладено. Ситуація на кордоні викликає незадоволення польського та українського підприємництва. Д. Губнер додала, що, окрім проблем кордону, обговорюватиме у Києві й ситуацію довкола вступу України до СОТ.

ЕБРР вкладає в нафтогазовий сектор України

СТРАСБУРҐ, Франція. — Европейський банк реконструкції і розвитку має намір інвестувати в нафтогазовий сектор України близько 600 млн. евро, повідомив директор ЕБРР Жан Лем'єр 6 жовтня. За його словами, в рамках даного вкладення буде здійснено безліч проєктів, в першу чергу у сфері енерґозбереження. Зокрема вклади будуть спрямовані на модернізацію котлів для систем опалювання, вдосконалення компресорних станцій, вставлення газових лічильників, відновлення трубопроводів тощо. При цьому Ж .Лем'єр зазначив, що поки всі ці проєкти знаходяться на початковій стадії, і необхідно провести серйозну підготовлювальну працю для їх здійснення.

В. Ющенко попросив Г. Келера сприяти рухові України до ЕС

БЕРЛІН. — Президент Віктор Ющенко 4 жовтня перебуваючи в Берліні зустрівся з президентом Німеччини Герстом Келером. Він висловив сподівання, що Европейський союз під час головування у ньому Німеччини враховуватиме евроінтеґраційні прагнення України. Виступаючи в Берліні, В. Ющенко заявив, що Київ потребує нової угоди з Евросоюзом, яка чітко визначить перспективу вступу України до ЕС. В. Ющенко також наголосив на першочерговості вступу до Світової організації торгівлі і незмінності зовнішньо-політичного курсу України. Українському президентові було вручено спеціяльну премію „Квадриґа" з розвитку демократії, яка, за словами В. Ющенка, свідчить про повагу до українського народу і його демократичних устремлінь. Президент відзначив, що з часу Помаранчевої революції Україна кардинально змінилася, за його словами, тепер це країна, де панує свобода слова і демократія, а також поступово розвивається конкурентна економіка.

Літаки України братимуть участь в акціях НАТО

КИЇВ. — Верховна Рада 5 жовтня схвалила використання українських літаків в акціях НАТО. 390 депутатів проголосували за ратифікацію меморандуму, який визначає процедури використання української авіяції в акціях і навчаннях Північноатлантичного Альянсу, а також технічні й оперативні вимоги до цих літаків. Меморандум зберігає за Україною право самій визначатися щодо участи в таких акціях і можливість відмовити запитам НАТО. Сам меморандум сторони підписали два роки тому. Парлямент відмовився ратифікувати цей документ у листопаді минулого року.

За повідомленнями інформаційних аґентств

„Наша Україна" переходить в опозицію

КИЇВ. — Фракція „Наша Україна" у Верховній Раді 4 жовтня оголосила в поширеній заяві, що переходить в опозицію. Про це на пресовій конференції повідомив провідник парляментської фракції „Наша Україна" Роман Безсмертний. „Будучи послідовною політичною силою, ми заявляємо про опозицію до діючого уряду. Ми закликаємо міністрів від „Нашої України" на найближчому засіданні Кабінету Міністрів подати у відставку", - сказано у заяві. У згаданій заяві також наголошується, що переговорний процес щодо створення „широкої" коаліції з Партією Реґіонів, соціялістами та комуністами було зруйновано „внаслідок свідомих деструктивних дій Партії Реґіонів та її політичних сателітів – комуністів. „Будучи щирими прибічниками доктрини національного єднання, „Наша Україна" підписала меморандум про створення коаліції національної єдности з Партією Реґіонів та Соцпартією. „Під час переговорного процесу ми відстоювали положення Універсалу національної єдности і наполягали на їх повному включенні до тексту коаліційної угоди. Ми і сьогодні стоїмо на цих позиціях", - зазначається в заяві. „Наша Україна" також прийняла рішення, що ті урядовці, які стали міністрами за квотою „Нашої України", повинні вийти зі складу коаліційного уряду.

11 жовтня міністер охорони здоров'я Юрій Поляченко заявив, що міністри, які працюють в уряді за квотою бльоку „Наша Україна", написали заяви про звільнення зі своїх посад.

Одночасно заступник глави секретаряту Президента Віктор Боднар переконаний, що незабаром політична ситуація в Україні зміниться на краще. За його словами, Президент України Віктор Ющенко готовий співпрацювати з урядом, з парляментом, щоб налагодити співпрацю. Ми „зможемо налагодити тісну співпрацю, будуть визначені першочерговості" - підкреслив він.

Тим часом „Наша Україна" не бачить жодних арґументів для продовження переговорного процесу про формування широкої коаліції, заявила керівник інформаційного відділу „Нашої України" Тетяна Мокріді.

„Якщо „антикризовими" дійсно бачать нашоукраїнців у коаліції, то хай роблять конкретні кроки, адже покищо ми не бачимо нічого, крім слів і невиконання Універсалу національної єдности, а відповідно, немає жодних арґументів для продовження переговорного процесу", - сказала Т. Мокріді. За її словами, „ істерика Партії Реґіонів, комуністів та соціялістів, як рядових членів партії, так і їх провідників щодо можливого продовження переговорного процесу говорить виключно про проблеми, які існують всередині так званої „антикризової" коаліції". Тому, на думку Т. Мокріді, „сьогодні кожен з них, бачачи цю ситуацію зсередини, починає запрошувати „Нашу Україну" до чергового політичного серіялу під назвою 'переговори'". Т. Мокріді наголосила, що „Наша Україна" вкотре заявляє, що переговори закінчено, а „все те, що сьогодні відбувається у інформаційному просторі, це - пустопорожня балаканина". Рішення фракції „Наша Україна" щодо своєї опозиційности - незворотнє, - зауважила вона.

КНДР випробувала ядерну бомбу

ПАРСИПАНІ, Н. Дж. — Незважаючи на одноголосно ухвалене Радою Безпеки ООН попередження від 6 жовтня і всупереч закликам міжнародної спільноти не здійснювати ядерного випробування, бо воно стане „явною загрозою міжнародному мирові й безпеці", Корейська Народно–Демократична Республіка 9 жовтня все ж таки здійснила перше таке випробування, спричинивши глибоке занепокоєння у реґіоні. Північна Корея заявила, що вибух було здійснено під землею на північному сході країни. Сейсмографи зареєстрували вибух аж в Австралії. Сусідня Південна Корея негайно привела свої збройні сили до підвищеної готовности. Це випробування ядерної зброї Північною Кореєю відбулося після її минулотижневої заяви про пляни такого випробування, зумовлені, як було сказано, „американською ворожістю". Комуністична Північна Корея, ізольована і економічно відстала, вже віддавна вдається до войовничих жестів, які зазвичай вважають засобом здобуття більшої ваги в світі. Офіційна заява про це випробування - відносно коротка. В ній сказано, що ця „історична подія" надихнула армію і народ, які давно прагнули потужної і самодостатньої обороноздатности. Куди детальнішими пояснення Пхеньяну були минулого тижня, коли північнокорейський режим ствердив, що ядерне випробування необхідне для захисту державного суверенітету у зв'язку з загрозою американської аґресії.

Північна Корея часто погрожує дати відсіч на те, що вона називає аґресією, але експерти вважають, що вона не має надійних носіїв для ядерних бомб. Слабка економіка Північної Кореї також опинилася під новим тиском. Американські і японські санкції перекрили важливі лінії постачання. В липні, коли Північна Корея випробувала ракети, проти неї запровадили нові санкції. Офіційний Пхеньян раніше вимагав від міжнародної спільноти ґарантій безпеки і обіцянок економічної допомоги. Цього разу режим Кім Чен Ира не робив заяв щодо того, якою він бачить реакцію світу - і чого він прагне домогтися. Світова спільнота засудила ядерні випробування Північної Кореї, а США назвали дії Північної Кореї „провокацією" та закликали Раду Безпеки ООН до негайних дій. Прем'єр-міністер Великобританії Тоні Блейр назвав ядерні випробування „абсолютно безвідповідальними". Міністер закордонних справ Франції Філіп Дуст-Блазі вважає дії Північної Кореї „такими, що підривають міжнародну безпеку". Своє незадоволення ядерними випробуваннями Північної Кореї висловили також Японія, Австралія, Індія, Швеція, Норвеґія, Китай і Тайвань.

Речник президента Південної Кореї заявив, що, „незважаючи на те, що ми та світова спільнота неодноразово попереджали Північну Корею не проводити ядерні випробування, 9 жовтня країна це зробила. Наш уряд вживатиме суворих заходів у відповідності до принципу нашої країни: не дозволити Північній Кореї мати ядерну зброю".

Напередодні випробувань Україна також засуджувала намір Північної Кореї. Розвідка Південної Кореї та США занотували на місці випробувань сейсмічну активність у три з половиною бали за шкалою Ріхтера. До цього часу Північна Корея лише повідомляла про наявність в неї ядерної зброї, але не проводила випробувань.Крім того, найбільший прихильник КНДР, Китай, також закликає ООН вжити заходів щодо КНДР. Міністерство закордонних справ Китаю 10 жовтня закликало Раду Безпеки ООН вдатися до, як було сказано, відповідних дій проти Північної Кореї після оголошення у понеділок, 9 жовтня, що вона здійснила ядерне випробування.Китай припускає можливість санкцій ООН проти Пхеньяну, але заявив про неприпустимість військових дій. Рада Безпеки ООН повторно веде розгляд проєкту резолюції, що передбачає широке коло фінансових і торговельних санкцій проти Північної Кореї. Пекін - традиційно близький друг Північної Кореї, раніше чинив опір закликам до жорстких санкцій, але речник міністерства закордонних справ сказав, що ядерне випробування Пхеньяну зашкодить взаєминам.

Підземне ядерне випробування в Північній Кореї викликало осуд у багатьох країнах світу. Лише Іран намагався виправдати дії Пхеньяну як реакцію на принизливе ставлення США.Чільний американський дипломат сказав, що санкції проти Північної Кореї мають бути досить жорсткими, щоб примусити ту країну повернутися за стіл переговорів. Посол США до ООН Джон Болтон заявив, що санкції не мають завдати шкоди цивільному населенню Північної Кореї. „Санкції, яких ми домагаємось, не торкаються засадничих моментів життя тієї країни. Ми маємо на меті заторкнути північно-корейську програму балістичних ракет, а також програми вироблення біологічної та хемічної зброї, та цілу низку протизаконних дій на зразок постачання наркотиків дипломатичними каналами, підробку американських долярів - себто всі шляхи, якими Північна Корея заробляє валюту з тим, аби й надалі розробляти програму озброєнь і утримувати свою еліту при владі. Це наша головна мета".

Це перша тоталітарна країна з ядерною зброєю та балістичними ракетами („ядерний клюб" складається з США, Росії, Британії, Франції, Ізраїлю, Індії, Пакистану та ПАР).

За матеріялами ЗМІ

В Москві...

(Закінчення зі стор. 1)

що рано чи пізно Україна здобуде незалежність". Анна щиро тішилася Помаранчевою революцією та, хоч і не афішувала свого українського коріння, володіла українською мовою. Можливо, саме розуміння української проблеми дозволяло Анні бачити Кавказ не елементом московського розширення, а з точки зору права тих маленьких кавказьких народів на власні мову, культуру, звичаї.

Те, що А. Політковську вбили зухвало, у під'їзді, чотирма пострілами, навіть не намагаючись замаскувати її смерть під нещасний випадок чи самогубство, додає арґументів на користь політичної версії убивства. Це не лише розправа з незручною журналісткою – це також залякування всіх тих інших, кому спало б на думку їздити по подібні репортажі в Чечню.

В Україні в газатах пишуть, що Україна вчинила б мудро, якби, всупереч загальній логіці, політичним розрахункам та енерґетичним інтересам, знайшла можливість вшанувати пам'ять А. Політковської – українки за походженням, якою варто пишатися. Нехай вона і працювала, і загинула в сусідній державі. У Києві існує вулиця Георгія Гонґадзе, у Львові - Джохара Дудаєва. Було б справедливо, якби десь постала й вулиця Анни Політковської (Мазепи), - українки, яка стільки зробила задля того, аби світ став кращим.

Державний департамент США закликав російський уряд провести термінове відкрите розслідування для того, щоб знайти та покарати відповідальних за це вбивство. У заяві Держдепартаменту мовиться, що тиск на ЗМІ та вбивство журналістів, включаючи американського громадянина Павла Хлєбнікова, - є неповагою до вільної та незалежної журналістики та демократичних цінностей. Газета „Ню-Йорк Таймс" 9 жовтня на своїх сторінках назвала Анну Політковську ветераном російської журналістики, якій важко було знайти рівних.

А. Політковська була непримиренним критиком російської влади і особливо політики Володимира Путіна у Чечні, так само, як і підтримуваного Москвою прем'єр-міністра Чечні Рамзана Кадирова. Будучи репортером „Нової газети", вона, окрім статей, написала декілька книжок про чеченську війну та повне нехтування правами людини у реґіоні. Вона була однією з небагатьох, хто реґулярно виїжджав у зону бойових дій. Російська „Новая газета" пропонує майже мільйон долярів людині, яка знайде вбивцю журналістки Анни Політковської.

Співробітники газети також обіцяють провести власне розслідування злочину.

Коментарі з приводу вбивства журналістки справляють враження, що її смерть була піар-акцією, замисленою заздалегідь. Питання – чиєю?

Відомий теоретик мусульманства Гейдар Джемаль пише, що її вбивство могли замовити вороги прем'єра чеченської республіки Рамзана Кадирова, щоб всі подумали на нього.

Виходячи з тієї ж логіки, інші оглядачі припускають, що її вбивство було вигідно не президентові Росії В. Путінові, якого вона критикувала, а його ворогам, які тепер звинуватять в її вбивстві саме В. Путіна. Отже, на думку експертів, вбити А. Політковську було вигідно багатьом силам.

Політолог-антиглобаліст Михайло Делягін вважає, що вбили Політковську через те, що вона давно не нагадувала про себе – і її вороги вирішили, що її забули і за неї не буде кому вступитися.

Втім, саме тепер А. Політковська мала взяти участь у демонстрації проти антигрузинської кампанії, що розгортається тепер в Росії.

Як і вбивство її колеґи, теж журналіста „Нової газети", Юрія Щекочикина, якого отруїли кілька років тому, - або журналіста „Московського Комсомольця" Дмитра Холодова, вбивство Анни Політковської є ознака того, що досі в Росії – журналістика небезпечна професія. Анні Політковській, матері двох дітей,

За матеріялами ЗМІ

АМЕРИКА І СВІТ

ЕС узгодив доступ США до інформації авіопасажирів

ЛЮКСЕМБУРҐ. – Після переговорів у Люксембургу Европейський союз і США 6 жовтня погодилися ділитися інформацією про трансатлантичних авіопасажирів. Американці кажуть, що це важливе знаряддя для боротьби з тероризмом. Попередню угоду Европейський суд назвав незаконною. Вона була запроваджена після нападів на Ню-Йорк і Вашинґтон 11 вересня і вимагала інформації з 34 окремих пунктів на кожного пасажира, який летить до США. Нову угоду мають ухвалити міністри юстиції 25 країн-членів ЕС. Згідно з новою угодою авіолінії Европейського союзу і далі надаватимуть особисті дані США перед тим, як літак вилітатиме туди з Европи.Нова система передбачає надання американському Департаментові внутрішньої безпеки імені пасажира, його адреси, а також спосіб, як він придбав квиток. З того департаменту інформація потім потраплятиме до прикордонних властей і таких служб безпеки як ФБР. Ця система змінить стару, яка дозволяла американцям мати власний доступ до деталей щодо европейських пасажирів. Американські учасники переговорів також погодилися надати ґарантії того, що інформація, передана іншим антитерористичним аґентствам у США, буде використовуватися згідно з чіткими правилами захисту даних. Ця угода є тимчасовою і буде чинною до липня.

Дума підтримала санкції проти Грузії

МОСКВА. — Нижня палата російського парляменту 5 жовтня підтримала запровадження санкцій проти Грузії і застерегла про можливі ще жорсткіші заходи, якщо Тбілісі і далі вестиме антиросійську політику. Росія вже перервала транспортні зв'язки та поштове обслуговування після арешту чотирьох російських військових за звинуваченнями у шпигунстві, минулого тижня в Тбілісі. Президент В. Путін попередив, що Росія не дозволить жодній країні погрожувати їй. Цей коментар стосувався безпосередньо Тбілісі. В. Путін також подякував Думі за резолюцію, що підтримує економічні санкції його уряду проти Грузії. У самій Москві також з'явилися ознаки того, що російська влада почала тиснути на грузинів та їхнє підприємництво. Закрито два популярні касино, які, як повідомляють, належать грузинам. Офіційне пояснення - ухиляння від податків і пов'язання з грузинськими кримінальними бандами. Обшуки були влаштовані у двох грузинських ресторанах і одному готелі. Життя великої грузинської діяспори у Москві раптом суттєво ускладнилося. Президент М. Саакашвілі сказав, що Грузія готова до діялогу, але Росія не повинна залякувати своїх сусідів. Крім того, Російська влада 6 жовтня підтвердила депортацію принаймні 130 етнічних грузинів, яких назвали нелеґальними іміґрантами. Це було зроблено на тлі того, що правозахисні організації називають зростанням хвилі тиску, яка подібна до расистської кампанії проти грузинів. А Грузія звинуватила Росію „етнічних" чистках. Міліція затримала цих людей, як їм пояснили, за відсутність належних документів для проживання в Росії. У Москві підтвердили, що московська міліція закликала школи скласти списки дітей з грузинськими прізвищами. Президент В. Путін закликав вдатися до дій проти нелеґальних іміґрантів. Заступник директора Федеральної міґраційної служби Росії Михайло Тюркін повідомив, що громадянам Грузії заборонять жити і працювати в Росії: „Уряд Російської Федерації за поданням суб'єктів визначає квоти на проживання і на здійснення трудової діяльности. Ми уважно подивились, хто може їх посідати, враховуючи населення Російської Федерації, тобто які робочі місця сьогодні запотребовані, і ухвалили рішення, що наразі для громадян Грузії таких квот не надаватимуть – ані на проживання, ані на здійснення трудової діяльности".

К. Райс зустрілася з ізраїльськими урядовцями

ЄРУСАЛИМ. — Секретар Державного департаменту США Кондоліза Райс у рамках візити на Близький Схід 5 жовтня провела переговори з представниками ізраїльського кабінету. Вона говорила про спрощення прикордонного режиму для Смуги Ґаза. Напередодні К. Райс провела переговори з прем'єр-міністром Ізраїлю Егудом Ольмертом та палестинським президентом Махмудом Абасом. К. Райс пообіцяла допомогти у розв'язанні гуманітарної кризи в палестинській автономії. Проти палестинців були запроваджені санкції з боку Ізраїля та західніх держав через відмову палестинського уряду, очолюваного угрупованням „Ґамас", визнати Ізраїль і відмовитись від насильства. Кондоліза Райс після переговорів з палестинським президентом Махмудом Абасом у місті Рамалі, що на Західньому березі, заявила, що США подвоять свої зусилля, щоб покращити умови для палестинців. К. Райс підкреслила, що вона дуже схвильована з приводу гуманітарних умов на палестинських територіях. США все ще продовжують доставляти гуманітарну допомогу безпосередньо рядовим палестинцям. Сам же М. Абас - провідник партії „Фатх" - заявив, що будь-який новий палестинський уряд мусить погодитися з тими угодами, що укладалися з Ізраїлем. Втім, „Ґамас" відмовляється припинити чинити насильства, визнати Ізраїль і погодитися на угоди, які були в минулому укладені з єврейською державою. К. Райс не зустрілася з представниками палестинського уряду і наголосила, що палестинці мусять зформувати уряд, який визнає міжнародні принципи щодо відновлення мирного процесу на Близькому Сході.

СОТ прийняла рішення на користь біотехнологій

ВАШІНҐТОН. — 29 вересня Сузан Шваб, торговельний представник США та секретар Департаменту сільського господарства США Майк Джоганс оголосили про рішення СОТ, ухвалене на користь Арґентини, Канади та США у їх суперечці з Европейським союзом. Суперечка, вреґулювання якої розпочалося у 2003 році, виникла через рішення ЕС 1998 року, яке не дозволяло остаточно задовольнити жодну з заяв на імпорт продукції, вирощеної з допомогою біотехнологій, до ЕС. Цей мораторій призвів до виключення з ринків ЕС значної кількости експортованої з США сільськогосподарської продукції і викликав несправедливі підозри щодо біотехнологічної сільськогосподарської продукції уї світі, особливо в країнах, що розвиваються. „Сьогоднішнє рішення підтверджує те, що було давно відомо фармерам світу про біотехнології, – зазначив М. Джоганс. Сільськогосподарські культури, які вирощують застосовуючи біотехнології, не тільки допомагають задовольнити потреби світу у продовольстві, а й мають позитивний вплив на земельні та водні ресурси. Фармери, котрі вирощують продукцію з допомогою біотехнологій у 21 країні світу, в тому числі в 5 країнах ЕС, матимуть користь від сьогоднішнього рішення.

Европі загрожує новий спалах туберкульози

СТРАСБУРҐ, Франція. — Країни Европейського Союзу постали перед загрозою спалаху нової, стійкої до ліків туберкульози, яка поширюється Східньою Европою і Центральною Азією, - попередили експерти в галузі охорони здоров'я. Червоний Хрест назвав ситуацію з туберкульозою в Европі найтривожнішою від часу Другої світової війни і закликав провідників ЕС вжити невідкладних заходів. Міжнародний Червоний Хрест і Всесвітня організація охорони здоров'я розгортають тепер нову кампанію проти поширення туберкульози в Европі. Червоний Хрест і Всесвітня організація охорони здоров'я змальовують розповсюдження туберкульози, що є стійкою щодо ліків, як надзвичайну ситуацію, що розгортається на порозі Европи. З двадцяти країн світу, які мають найвищий рівень захворювань цим видом туберкульози - 14 знаходяться у межах географічної Европи. Найбільш враженими у цьому пляні постають країни Балтії, Україна, Росія та республіки Центральної Азії. Щороку туберкульоза вражає 450 тисяч осіб у Европі. 70 тисяч осіб щороку помирає від цього захворювання. На додаток, европейська туберкульоза майже не піддається лікуванню. Нове партнерство Червоного Хреста та Всесвітньої організації охорони здоров'я власне спрямовується на подолання цієї комплексної проблеми шляхом поліпшення діягностики, контролі за інфекцією та лікування. Туберкульоза загалом є давно відомою проблемою, проте сучасна криза, пов'язана з цим захворюванням, не може іґноруватися Европейським союзом.

У Франції вирішили боротись з палінням

ПАРИЖ. — Плякати з написом „Палити заборонено" з'являться у більшості громадських місць у Франції, починаючи з лютого наступного року. Ще через 11 місяців любителів тютюну викурять з корчм, ресторанів та готелів. Французький прем'єр Домінік де Вільпен впевнено пояснює мотиви прийняття такого антитютюнового закону: „60 тисяч осіб у нашій країні щороку гине через проблеми, що напряму пов'язані з курінням. Ще п'ять тисяч – жертви пасивного куріння. Таким чином щодня помирає 13 французів. Така дійсність в нашій країні недопустима". Тепер палиям доведеться нелегко. Їм не можна буде викурити цигарку ні на станції, ні в бюрі, ні в крамниці. Місцем для паління залишиться лише особистий простір – свій дім або кімната у готелі. Така ситуація не подобається власникам тютюнових кіосків: „Нехай би взагалі заборонили палити та продавати цигарки! Забороняти так забороняти"! Для одних введення подібного закону – це можливість розпрощатись з поганою звичкою, для інших – він нічого не змінить: «Ну так… Я прямо зараз і покину палити», - іронізує парижанка.

Нобелівську нагороду з економіки присудили...

СТОКГОЛЬМ, Швеція. — Лавреатом Нобелівської нагороди з економіки за 2006 рік став учений з Колюмбійського університету Едмунд Фелпс (Edmund S. Phelps). Нагороду присудили з формулюванням „за його аналізу інтертемпоральних взаємин у макроекономічній політиці", повідомляється на сторінці Інтернету Нобелівського комітету. Е. Фелпс, якому в 2006 році виповнилося 73 роки, став відомим після своїх досліджень економічного зростання у 1960 роках минулого століття. Його найвідомішою працею є базова теорія природного рівня безробіття (довготривале безробіття, яке не залежить від темпів економічного зростання). Всього з 1968 року вищу світову нагороду в галузі економіки одержали 58 осіб. Раніше були названі лавреати нагород 2006 року у сфері медицини, фізики і хемії. Всі три нагороди дісталися вченим з США. Ім`я лавреата Нобелівської нагороди 2006 року з літератури оприлюднять 12 жовтня, а Нобелівської нагороди миру - 13 жовтня. У 2005 році Нобелівську нагороду у галузі економіки одержали вчений з Ізраїлю Роберт Авман і вчений з США Томас Шелінґ „за внесок у розуміння явищ співпраці і конфлікту через аналізу теорії ігор".

Хабарництво за кордоном поширене серед експортерів

ЛОНДОН. — Дослідження, яке стало найбільшим з будь-коли проведених організацією „Transparency International", встановило, що хабарництво і далі залишається поширеним явищем поміж найбільшими у світі компаніями-експортерами. „Transparency International" є антикорупційною організацією, яка наглядає за тим, як компанії та уряди поводяться у країнах, що розвиваються. Нинішній звіт покладається на опитування одинадцяти тисяч керівників компаній у різних країнах світу щодо їхнього ставлення до корупції у тридцяти провідних країнах-експортерах. З них Швайцарія, Швеція й Австралія отримали найвищі оцінки, тоді як найгірші дісталися Індії, Китаю і Росії. Антикорупційна організація виокремила Італію і Францію як дві заможні країни, які і далі дають хабарі за кордоном. „Transparency International" наголошує, що хабарі „дуже часто є частиною ведення підприємництва" деякими найзаможнішими країнами, чимало з яких підписали документ Організації з співробітництва і розвитку в Европі, що визначає антикорупційні принципи. Як виявило дослідження, французькі й італійські компанії дають чимало хабарів, особливо, коли йдеться про Африку. США поділили дев'яте місце із Бельгією. „Transparency International" закликала заможні країни більше шанувати конвенцію проти хабарництва і закликала Індію, Китай і Росію з доброї волі приєднатися до неї.

За матеріялами ЗМІ

НАТО...

(Продовження зі стор. 1)

совно термінів, дотримання яких викликає сумніви?

– А чи у військовому керівництві й надалі зберігатиметься підтримка процесові входження України до НАТО?

– Я маю враження, що військовики збережуть міжнародну орієнтацію. Головним чином тому, що це зумовлюється характером програми військової модернізації України. Будь-який військовий комплекс має великі розміри і, подібно до океанського танкера, має значну інерцію. Саме тільки твердження, діє у нас ПДЧ або ні, ще ні про що не говорить – корабель не може різко зупинитися і довільно змінити курс. До того ж, Україна значно посунулася на шляху прийняття критеріїв НАТО. Один тільки приклад: зараз в українському війську триває процес перетворення військових рангів і їхніх функцій. Це великий крок убік від стандартів совєтського війська – де були тільки солдати та офіцери. Країна може не рухатися вперед згідно з точним графіком ПДЧ, але Україна засвоює принципові засади, які роблять її ближчими до НАТО. Для того, щоб увійти до НАТО, країна мусить підписати договори стандартизації, які уможливлюють спільну працю країн-членів НАТО - це договори щодо робочих мов, процедур, обладнання, телекомунікацій – якщо ці договори починають виконуватися, то скасувати їх важко. А на програму військової модернізації відповідно до стандартів НАТО Україна витратила вже більше, ніж 10 років.

– Вже понад ціле десятиріччя Україна бере участь у різноманітних спільних військових проєктах разом з країнами Заходу: українські військові формування використовувалися як мироносні частини в різних реґіонах; аж до минулого року українські підрозділи брали участь у діях очолюваної США коаліції в Іраку; Україна виступала в ролі країни-господаря, на території якої, поблизу узбережжя Криму, кілька разів проводилися військово-морські навчання „Sea Breeze". Як би Ви оцінили вплив цього досить таки широкого та реґулярного досвіду, який українська армія зазнала внаслідок взаємодії з західніми військовиками?

– Без застережень хотів би сказати, що, незважаючи на багато проблем в Україні, я належу до прибічників цієї країни, і навіть всупереч тому, що українське політичне керівництво часом демонструє невпевненість, я переконаний, що Україна успішно подолає всі незгоди. І я також вважаю, що військо якраз і стане однією з тих причин, завдяки яким Україна досягне успіхів у майбутньому. Українське військо має чимало міжнародних зв'язків, його офіцери побували в різних кінцях світу і його бійці здобули досвід бойових дій у тісному контакті з бійцями армій інших країн. Ніякі інші керівні кадри України не мають таких широких контактів із зовнішнім світом, за вийнятком, можливо, урядовців Міністерства закордонних справ. І ці контакти поширяться і на інші аспекти суспільного життя. У сучасній Україні навіть молодший військовий офіцер має краще уявлення про навколишній світ, особливо поза межами України, ніж його має пересічний українець. Настане час, і деякі з цих нинішніх молодших офіцерів захочуть стати політичними провідниками. Український військовий комплекс уже брав участь у деяких дуже складних спільних маневрах і був поставлений у ситуації з високою мірою відповідальности. Наприклад, протягом багатьох років Україна разом з іншими країнами ВЗП, тобто зі статусом виокремленого закордонного партнера, бере участь у щорічних навчаннях НАТО „Combined Endeavor", навчаннях із залученням найскладнішої телекомунікаційної техніки, у перебігу яких перевіряється ступінь ефективности інфраструктури міжнародних комунікацій, їхня надійність. В 2006 році представники 41 країни брали участь у тому заході. Наступні маневри цього типу плянується провести у травні 2007 року. Протягом цих навчань на Україну покладається завдання забезпечити так звану „віддалену оперативну базу". У той час, як представники сторін змагання та країн-учасниць вирушать до центральної бази у Німеччині, українські партнери повинні прибути до Вірменії і розгорнути там віддалену оперативну базу, з якої висилатимуться контрольні сиґнали. Якість зв'язку повинна бути щонайвищою. У ці маневри інвестовані великі фінансові ресурси, і відповідальність за успішне проведення навчань надзвичайно висока. Україна мусить упоратися з цим завданням. Вона не була б вибрана для цього, якби координатори маневрів не були переконані у її спроможності виконати покладене на неї завданням. Київ одержав сиґнал: „Україна є частиною гурту держав, яких ми вважаємо здатними це зробити".

– А проте, незважаючи на всі ті позитивні моменти, про які Ви згадали, уже не одне десятиріччя НАТО сприймається в Україні вороже – на цю організацію дивляться як на очолюваний США антисовєтський, антиросійський військовий бльок. І за багатьма ознаками, це неґативне настановлення все ще переважає серед великої частки людей в Україні. НАТО вважається антаґоністом сусідньої та союзницької Росії, аґресивною та марнотратною організацією. Більшість українців воліли б, щоб їхня держава залишалася невтральною. Які, на Вашу думку, підстави можуть спонукати пересічного українця голосувати за приєднання України до НАТО?

– Щодо першої частини питання, то це справді так. НАТО мало антисовєтський характер. Але не антиросійський. Насправді, Росія – хоча ніде цього широко не афішує – давно вже бере участь у багатьох з тих навчань та маневрів, що й Україна. НАТО передусім та головним чином стало союзом спільних інтересів. Особисто я на початку 90-их років був серед тих, хто вважав, що НАТО, мабуть, краще розпустити. Але відтоді НАТО трансформувалося. Кожна країна-член НАТО, наприклад, зацікавлена передусім у стабільності, міжнародної і внутрішньої. Ніхто не хоче повторення подій, подібних, наприклад, до розпаду Югославії. Ніхто не хоче світового поширення тероризму. НАТО не має „друзів". Члени НАТО мають „інтереси" – такі, як національна безпека країн-учасниць, приборкання світового тероризму, забезпечення стабільного міжнародного товарообігу. Світ змінився. Зникли старі лінії поділу. І членство України в НАТО зовсім не означає, що Україна стане попихачем США. Навпаки, у рамках НАТО Україна стане повноправним партнером. Не слід забувати, що в складі НАТО США підпорядковується іншим провідникам НАТО. Наприклад, у складі міжнародного військового контингенту в Афганістані американські частини були підпрядковані канадському командуванню. НАТО представляє велику розмаїтість інтересів. Ця організація заснована на тісній співпраці. Виникають все нові й нові ситуації, коли НАТО не підтримує замірів США. Приклад Іраку є досить промовистим. „Хто є нашим ворогом?" – таке зформулювання питання дуже часто буває неправильним. Ми повинні подолати усі тіньові наслідки Другої світової війни. Сьогодні питання ставиться так: „Хто подбає про безпеку ваших газо- та нафтогонів"? Хто буде допомагати людям у випадку стихійного лиха? Хто дасть раду, якщо виникне таке складне явище, як масові біженці? А головне – хто разом з нами буде захищати нас, якщобвиникне така потреба? Саме про такі можливості можемо говорити, коли мова йде про НАТО. У сучасному світі національні збройні сили призначені вже не для клясичних військових операцій. Збройні сили радше приходять на допомогу в екстремальних ситуаціях. Кожна держава потребує

(Закінчення на стор. 13)

Не „якщо станеться". Вже сталося!

Не треба вгадувати, що станеться, якщо „реґіонали" у Верховній Раді підкуплять ще кільканадцятьох депутатів, здобудуть конституційну більшість і проголосять російську мову другою державною в Україні. І не треба втішати себе, що, може, не підкуплять, може, не здобудуть, може, не проголосять. В сьогоднішній ситуації запитувати себе, що станеться, – запізно. Бо вже сталося. Партія Реґіонів дорвалася до влади не для того, щоб дотримуватися букви і духу Універсалу національної єдности, і вже зовсім не для того, аби щось доброго зробити в ім'я України і українського відродження. Вони абсолютно не бачать потреби в такому відродженні, їхні продажні душі ніколи не здригнуться від думки, що коли українська мова не відродиться в повній силі в Україні, то вона не відродиться ніде. Бо, як застерігав Тарас Шевченко, нема на світі другої України і другого Дніпра.

Не розуміє цього прем'єр-міністер В. Янукович, якщо пише в „Урядовому кур'єрі" таку нісенітницю: „Частина політикуму відмовляється визнати право російської мови функціонувати на рівні, який задовольнив би мільйони жителів південно-східних реґіонів". Тобто він вважає, що проблема полягає лише в якійсь там „частині політикуму" і більше ні в чому. Чи ж з людиною такого світогляду можна було підписувати той Універсал?

В липні, перед самими приходом В. Януковича до керма в уряді, Національна комісія з питань зміцнення демократії та утвердження верховенства права подала до Кабінету міністрів проєкт „Концепції державної мовної політики". В констатуючій частині проєкту говориться: „Сучасна мовна ситуація в Україні є насамперед результатом тривалої війни проти української мови, української ідентичности і української державности, яку Росія розпочала після 1654 року та яка продовжується і нині у формі мовно-культурної експансії".

Ось декілька фактів з цього документу, котрі свідчать, що Україна перебуває під потужним чужоземним інформаційно-культурним тиском. Майже 80 відсотків етерного часу теле- і радіостанцій в Україні заповнено російськомовною продукцією. Дедалі погіршується становище з україномовними виданнями: якщо в 1995 році вони складали 70 відсотків від загальної кількости, то в 2004 році – лише 28 відсотків. Питома вага річного тиражу газет, що видається українською мовою, від 1995-го до 2004 року впала з 50 до 32 відсотків. Російськомовні газети в Україні в загальному тиражі зросли за цей час з 45 до 59 відсотків. На книжковому ринку домінують російськомовні видання. За даними Української асоціяції книговидавців і книгорозповсюджувачів, більшість книжок, що продаються в Україні, видано в Росії. Україна стала ринком неконтрольованого збуту російської кіноіндустрії і російського „шов-бізнесу", які аґресивно витісняють українську пісню – традиційну берегиню української мови й історичної пам'яті народу. Масова присутність в українському інформаційно-культурному просторі іншомовної продукції спричиняє не тільки втрату українського мовного простору, але й веде до руйнування способу думання і деформує саму ментальність громадян України, прищеплюючи їм чужі стереотипи, а разом з ними – почуття упосліджености і меншовартости. Внаслідок цього відбувається ерозія ідентичности української нації і знищення духовного резерву, з якого формується українська еліта. Мовно-культурна експансія Росії супроводжується відвертою ненавистю і зневагою до української мови, української нації, української державности і має своєю метою перетворення українського громадянина на російськомовного українофоба.

Чи хтось з наших читачів вірить, що уряд В. Януковича візьме до уваги цю катастрофічну ситуацію? Якщо хтось вірить, то нехай переконає у цьому й нас.

СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Видає Український Народний Союз — SVOBODA — Published by the Ukrainian National Association

Головний редактор - Ірена Яросевич
Редактори: Ольга Кузьмович, Христина Ференцевич, Левко Хмельковський, Петро Часто.

FOUNDED IN 1893
Svoboda (ISSN 0274-6964) is published weekly on Fridays
by the Ukrainian National Association, Inc.
at 2200 Route 10, P. O. Box 280, Parsippany, NJ 07054
Svoboda: (973) 292-9800; Fax: (973) 644-9510
E-mail: svoboda@att.net Web-site: www.svoboda-news.com
Postmaster, send address changes to: Svoboda, P. O. Box 280,
2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054.

Передплата на рік $55.00 на півроку - $35.00. Для членів УНСоюзу $45.00 річно, на півроку - $30.00. За кожну зміну адреси - $1.00.
Чеки і грошові перекази виставляти на „Svoboda".
Periodicals postage paid at Parsippany, NJ 07054 and additional mailing offices.

Адміністрація „СВОБОДИ"

Адміністратор	– Володимир Гончарик	(973) 292-9800 дод. 3041
Керівник відділу оголошень	– Марійка Осціславська e-mail: adsukrpubl@att.net	(973) 292-9800 дод. 3040
Передплата	– Марійка Пенджола e-mail: ukrsubscr@att.net	(973) 292-9800 дод. 3042

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про початок нового культурного сезону

Не має найменшого сумніву, що з кінцем вересня, а з тим і літніх місяців, ми вступили в активний культурний сезон, що повинен нам принести багато цікавих імпрез, подій та заходів. Але чи принесе? На це чекає нетерпеливо вся наша українська громада, що за довгі літні місяці досить відпочила і тепер спрагнена нової культурної поживи та свіжих вражень.

І ось виникає запитання – чи такі справді прийдуть і чи будемо мати нагоду переживати справді висококультурні події та імпрези, що дадуть нам можливість до збагачення нашого інтелекту, знання, а передусім зацікавлення українським культурним життям нашого часу? Чи будуть це доповіді, концерти, дискусії, що дадуть нам вдоволення, теми до передумання і енерґію до власних починів – чи будуть вони такими трафаретними, як, на жаль, часто у нашій спільноті бувають, коли не залишають по собі ніякого сліду, ані в наших починах, ані в починах нашої спільноти?

Щоправда, ще не знаємо програми задуманих культурних починів, але знаємо з минулого, що часто вони не виправдують сподівань, що до них ставимо, і не виправдують усієї енерґії та праці, що у них вкладені. Це, правдоподібно, тому, що ніколи досі не встановлено у нашому громадсько-культурному житті критерію, як і що можна поставити перед загальну публіку, та ніколи ніхто не виробив підстав, які повинні б зобов'язувати усіх організаторів імпрез. У висліді маємо, як це так часто у нас говориться: „Те, що маємо". Усі тепер, з настанням осені, метушаться, щоб „щось робити", щоб „не залишатися позаду", щоб принести славу собі та своїй установі. Але чи поруч із бажанням доконче чимось вславити себе чи свою організацію призадумуємося над тим, що ми підготовляємо та на якому рівні? Чи буде це ще одна „пересічна українська імпреза" – чи учасники її справді оцінять як таку „на висоті" і справді висококультурну?

Здається, добре було б, коли б організатори наших близьких в тому зимовому сезоні імпрез добре призадумалися та обговорили точно, що та з ким плянують підготовляти, щоб не розчаровувати учасників, які тепер, однак, ставлять доволі високі вимоги. Не можна забувати, що теперішні слухачі звичайно вже вишколені та звиклі до подібних чужинецьких виступів і тим самим ставлять подібні вимоги до українських перелегентів. А тут часом аж соромно за їхній інтелектуальний рівень і за їхнє легковаження знання та вимог публіки.

Не „во гніві" нашим деяким перелегентам, але таки організатори повинні в якийсь спосіб завчасу дізнатися, що і як буде представлене публіці. Наша теперішня слухацька публіка, зокрема молодшого покоління, звикла вже тепер до оцього високого інтелектуального рівня, який наші батьки та ми рідко осягали, і це мусимо сьогодні ми усі добре зрозуміти та з цим рахуватися – від самого початку нового культурного зимового сезону.

О-КА

З РЕДАКЦІЙНОЇ ПОШТИ

Міцнішають зв'язки закордонного українства з Україною

Листи читачів „Свободи" засвідчують, що зв'язки закордонного українства з Україною стають усе міцнішими. Студентка Острозької академії Оксана Прасюк написала про меценатів Наталі та Івана Даниленків зі США і благодійний фонд „Україна–300", який очолює Катерина Ющенко, котрі проводять вже шостий рік конкурс студентських наукових праць з проблем сучасности. На підбиття підсумків конкурсу прибули заступниця голова СФУЖО Наталя Даниленко, заступниця голови Спілки жінок України Ростислава Федак, народний депутат Лілія Григорович. Авторка листа наводить уривки з виступів студентів Ірини Наумець, Юрія Якеляшика, а також Наталі Даниленко, присвячені конкурсові.

Петро Твардовський з Огайо пише: „Помаранчева революція була найважливішою подією сучасної історії України". Він розповідає про візиту до Клівленду і Парми Посла України у США Олега Шамшура, подає його інтерв'ю радіохвилі „Україна" в Клівленді, з якого узято наведені слова.

Президент асоціяції „Американці в обороні людських прав в Україні" Божена Ольшанівська з Нюарку, Н. Дж., повертається у листі до голосування в Сенаті США з приводу поправки Джексона-Веніка і розглядає позиції окремих сенаторів.

Проблеми України хвилюють Юрія Кравчука з Вільмінґтону, Дел., який схвалює активність кримських татар, котрі після повернення до Криму спромоглися створити тут свою телепрограму, тоді як українці в Криму не мають навіть української газети. Юрій Кравчук на День Незалежности України марно шукав в Ялті бодай маленький український прапор – скрізь були тільки російські. З приводу державного статусу української мови він пише, що не може бути державною мова кожної з меншин, що проживають в Україні, навіть досить численних, бо це приведе до хаосу в державі.

Наталя Даниленко мала розмову з міністром закордонних справ України Борисом Тарасюком і надіслала її запис до редакції. Дякуємо! Варто нагадати, що інтерв'ю з особами на відповідальних посадах можна брати виключно за завданням редакції з наступним погодженням тексту з цією особою.

Іван Свириденко з Конектикату дякує за публікції в „Альманаху УНСоюзу на 2006 рік" про Івана Франка і пише про спалені у Чикаґо в 1905 і 1918 роках книжки І. Франка, з яких він має одну від дочки письменника Анни Ключко-Франко. Ярослав Розумний з Канади дякує за опублікування в тижневику його статті до 150-річчя Івана Франка.

Д-р З. Лев Мельник з Огайо надіслав копію статті „Міти і правда про трьох братів слов'янських" з газети „Українське слово", у якій розглядає історію взаємин трьох слов'янських народів.

Євген Місило з Варшави подарував редакції нове видання про Павлокому, де 3 березня 1945 року сталося вбивство 366 українських мешканців села. У цьому злочині брав участь також спецвідділ НКВД з Добромиля. Книжку „Павлокома. 3. ІІІ. 1945" можна замовити за адресою: Foundation Pawlokoma, 145 Evans Ave., Suite 212, Toronto, Ontario, M8Z 5X8, Canada. Електронна адреса: sheltoncdn@look.ca. Тел.: (416) 252-4101, факс (416) 252-2693. Ціна книжки 20 дол. плюс 5 дол. за пересилання.

До 15-річчя Незалежности України Р. Володимир з Вікторії, Кан., написав вірш „Світле видіння", який закінчується рядками: „Моя улюблена країна, розправивши могутні крила, вже від провин тяжіння вільна, весь світ у полеті відкрила, і ось змагає до співдружби, добробуту, свободи, знання, здоров'я, почесної служби і всенародного єднання".

Провід має очолити Юлія Тимошенко

Президент В. Ющенко та прем'єр В. Янукович підписали Універсал національної єдности, зміст якого не має офіційної вартости як історичний документ. В. Янукович ніколи не виконає те, що підписав, буде систематично зневажати той Універсал.

Президент Віктор Ющенко призначив на пост прем'єра Віктора Януковича тільки тому, що Президентові таємно погрожували смертю. Коли Ющенка було запрошено на телевізійну програму CНН з Ларі Кінгом на інтерв'ю, то Ларі Кінг запитав у В. Ющенка: „Хто вас отруїв і як це сталося?". В. Ющенко тільки посміхнувся та промимрив щось незрозуміле. Значить, боявся виявити цю таємницю. Пройшло більш ніж два роки, а він далі цей злочин тримає в таємниці і боїться виявити злочинця (або злочинців) і привести їх до відповідальности за цей злочин.

Це сталося тому, що в Конституції України немає статті про те, що кримінальні елементи, які були засуджені за злочин, не мають права кандидатувати на державні пости, починаючи від місцевої влади аж до посади Президента України.

Колишній Посол США в Україні С. Пайфер вважає, що буде „нова траєкторія еволюції в політичному житті України" і на цю нову траєкторію буде здібна тільки Юлія Тимошенко, якщо вона утворить нову коаліцію з сучасних партій і ця коаліція буде зможе протистояти Партії Реґіонів Януковича. Вона повинна запропонувати закон про рівноправність ветеранів різних формацій, які брали участь в війні з окупантами України та відносно ветеранських пільг, на які вони заслуговують, запропонувати додаток до Конституції України про те, що злочинці не мають права висувати свою кандидатуру на державні пости.

Іван П. Філімончук,
Гилсборо, Н. Дж

Доля України залежить від її патріотів

У фейлетоні О-КИ („Свобода" від 25 серпня) є звернення до читачів з пропозицією подати свої оцінки з приводу 15-ої річниці Незалежности України. На мій погляд, вихідною точкою у відповіді на це запитання можуть послужити дві промови, виголошені на IV Всесвітньому форумі українців, що були поміщені в тому ж числі „Свободи".

В одній з них Президент Віктор Ющенко закликає дотримуватися „своїх виразних національних першооснов", відмовитися від „хвороби федералізму" і здійснити „історичне примирення". Мені незрозуміло, чому він поставив українську державну мову як „хрест для української нації" і чому, на його погляд, духовна незалежність нації неможлива без Помісної Церкви. В промові не подано конкретної програми для розв'язування актуальних проблем, лише є ряд т. зв. „побожних бажань".

Натомість промова Аскольда Лозинського, президента СКУ, переконливо накреслила непідфарбовану дійсність України: демографічну кризу з виїздом близько п'яти мільйонів „заробітчан" з України, фаворизовану позицію Української Православної Церкви Московського патріярхату, врешті жахливий, пригноблюючий і тривожний стан державної української мови. Він пропонує ряд протидій тим нищівним процесам.

А. Лозинський також ставить ключовий запит: чи Україна – це батьківщина української нації, чи тільки народу, який проживає в Україні? Хотілося б почути виразну, однозначну відповідь на це запитання від Президента і прем'єр-міністра України.

Ще одна стаття в тому же числі під заголовком „Іван Франко і ми", яку написав Іван Драч, допоможе нам зрозуміти наше завдання – провести Україну „вгору", діяти слідами Великого Каменяра, котрий самовіддано „лупав ту скалу". Остаточно доля України залежить від відданости її патріотів.

Юрій Ганас,
Канада

Дідусь хоче продати бібліотеку

Мій дідусь усе своє життя присвятив книгам. Він народився з фізичною вадою – поліомієлітом. Ровесники кепкували з нього і не брали грати у футбол, то він замкнувся в собі. Ось так прийшли до нього книги. Спершу це були тонесенькі книжечки, котрі він купував на копійки, зароблені зі щедрівок, посівань та колядок. Купував ці книжечки у сільмазі та на пошті. А коли став працювати, то усе купував книжки. Так зростала його бібліотека – від скриньки з-під сірників до книжкових шаф. Вона налічує 5 тисяч томів.

Увесь цей скарб дідусь змушений продати, бо ми знаходимось в дуже скрутному матеріяльному стані. Дідусеві 70 років. Усе своє життя він чесно працював і робив заощадження, котрі полетіли за вітрами. На схилі свого віку дідусь оббиває пороги аптек, поліклінік, лікарень, вишукує, виборює втрачене здоров'я, а це вимагає грошей.

Звичайно, шкода дідусеві розлучатися з книгами, але мусить. Та кому в селі потрібні книги? Односельці здвигають плечима, бо нині людям не до книг.

От я і набралася сміливости за порадою дідуся звернутися до „Свободи": можливо, хтось з читачів не байдужий до книг? Будь ласка, люди добрі, напишіть, відгукніться на наш лист.

Адреса дідуся: Микола Занько, село Воскресенівка, Богодухівського району, Харківської области, UKRAINE.

Оленка Занько,
с. Богодухівка,
Харківської обл.

Доповнення

Прочитала в „Свободі" 29 вересня про патент Лева Мазурця, і дуже дякую що помістили це повідомлення. Але забули сказати, що Лев Мазурець одержав нагороду „French Croix Guerre 1939–1945", з бронзовим хрестом. Цю нагороду дістали може троє українців в Франції і між ними Лев Мазурець. Це велика заслуга. Моя донька Рома вийшла заміж за американця Майкла Краута і вони мають сина Луку, який ходить до української школи і кличе свого батька – „Тато". Рома і Майкл дуже горді за Луку.

Юліяна Мазурець,
Піскатавей, Н. Дж.

Це була моя помилка

Минулого тижня я переслав до „Свободи" допис про свято в нашій громаді, у Вільямстовні. В дописі я зробив помилку, подав – „Верховина" ч. 34, а повинно бути ч. 38. „Верховина" виходить в Україні, а на терені Америки передплатників майже не має. Помилку може запримітити тільки видавець д-р Роман Кухар.

Олександер Кобаса,
Вільямстовн, Дел.

ЛЮДИ...

(Закінчення зі стор. 1)

цевій Українській католицькій церкві, очолювала організацію „Пласт" у Бостоні, була

активною в Союзі Українок, великою прихильницею і фотографом Українського наукового інституту Гарвардського університету. Була членом Українсько-американського комітету метрополітального Бостону для відзначення 200-ліття Сполучених Штатів та одним з засновників Асоціяції українсько-американських професіоналістів Бостону. Наприкінці 60-их років Таня Д'Авіньйон вирішила відвідати країну свого походження. Вона однією з перших американок отримала візу для самостійного подорожування по Радянській Україні. Незабаром після того вона працювала провідником у кількох українсько-американських подорожніх аґентствах.

Увесь той час Д'Авіньйон удосконалювала своє фотографічне мистецтво, навчаючись на всіх можливих курсах. „Я справді думаю, що бажання стати фотографом я перейняла від своєї матері. У неї був свій фотоапарат і вона надавала великого значення відвідинам сіл та фотографуванню цікавих людей і подій, хоча в той час не було прийнято, щоб жінка цим займалася".

Крім фотографування чисто особистих і сімейних, а також інших важливих подій, вона фотографувала різні заходи у громаді та в Гарвардському університеті, і була незалежним фотографом щотижневої газети Бостонської архиєпархії „Pilot", яка виходила тиражем у понад 150 тис. примірників.

Д'Авіньйон створила свій власний стиль фотографування, що засереджується на людях та на їхньому виразі обличчя під час розповіді. „Я вважаю, що кожна людина і місце - унікальні, що в усьому своєрідна краса, і що всі речі у світі постійно змінюються, – каже вона. – Мої знімки природні, в ним нема пози, вони передають реальний світ людського існування. Це правда, що очі – це вікно людської душі".

Працю Д'Авіньйон прихильно прийнято на національному і міжнародному форумах. Виставки її фото-творів відбулися у Києві, Львові, Тернополі, Івано-Франківську, Рівному, Чернігові, Чернівцях, Одесі, Симферополі, Миколаєві та Полтаві в Україні, а також в Ню-Йорку, Балтиморі, Вашінґтоні, Дітройті, Чикаґо, Торонто, Монтреалі, Кракові, Мінську (Білорусь) і Пряшеві (Словаччина). Виставку фотографій з Помаранчевої революції було влаштовано неподалік її дому у Бостонському коледжі.

Сотні фотографій з'явилися у різних виданнях і фотографічних збірках. „Світова енциклопедія" опублікувала її книжку „Різдво в Україні" (1997 р.), а видавництво „Альтернативи" - „Все про Київ" (2001 р.).

Тетяна Д'Авіньйон була першою жінкою-чужземкою, яку уряд тодішньої Радянської України запросив з виставкою своїх праць до Києва у 1989 р. Через рік її було визнано видатною випускницею Коледжу Мерилендського художнього інституту. Її прізвище можна знайти в „Енциклопедії художників" у 1997 р. Два роки пізніше Тані присуджено нагороду за фото-альбом „Simply Ukraine – просто Україна" і вона стала півфіналістом престижної Шевченківської премії з журналістики.

Починаючи з 1998 р., Д'Авіньйон почала публікувати ряд щорічних календарів з фотографіями з різних районів України. Чотири роки тому отримала стипендію програми Фулбрайта для фотодосліджень впливу на українських жінок переходу від комуністичної системи Радянської України до незалежної державності. З цією метою вона відвідала всі області України, включно з Кримом, а останнім часом розпочала фотографувати українок, які працюють поза Україною, зокрема в Італії. Вона також фотографувала провідних жінок в Україні, включно з дружинами трьох президентів держави.

„Українська жінка опинилася в незавидній ситуації, –каже Д'Авіньйон. – У зв'язку з колапсом старої системи, тепер менша кількість жінок навчається у вищих школах. Менша кількість жінок в уряді, на високих посадах, а політичне життя майже повністю доміноване чоловіками. Більшість української робочої сили поза Україною становлять жінки, і ніхто нічого не робить, щоб помогти в їхній долі.

В кінцевому рахунку буде опубліковано важливу книжку про її працю. Деякі фотографії „фулбрайтського" циклу можна було побачити весною на виставці в музеї П. Тичини у Києві.

Тетяна Д'Авіньйон у своїй праці не обмежується лише українською тематикою. У серпні цього року вона була гостем китайського уряду в рамках спеціяльної програми, співорганізатором якої були Центральний університет національностей, повітовий муніципальний уряд національности шін лінь, Китайський ілюстрований журнал національностей, Асоціяція фотографів та Туристичне адміністративне бюро ші лінь. Перебуваючи у Китайській Народній Республіці, Таня фотографувала, між іншим, скам'янілий ліс. Вона мала нагоду відвідати деякі з віддалених районів провінції Юнань та знімати невеликі села й представників двадцяти шести національних меншин, що там проживають. Місцеве населення і далі ходить у своєму національному одязі та дотримується своїх старовинних традицій.

Таня Д'Авіньйон

„Подоржі по сьогоднішньому Китаї нагадують мені мандрівки в Україні у 80-их роках, – каже Таня, – Було зовсім очевидним, що нашою групою „опікувалися" щонайменше два таємні аґенти. Більшість того, що ми могли робити, явно заздалегідь спляновано. Все ж нам було дозволено побачити деякі з дуже бідних і відсталих районів, а не лише „потьомкінські села", якими нас колись так „годували» в Україні".

Після повернення з короткого відпочинку і фотографування на Багамських островах, Таня знову в дорозі. Нині вона в Кенії, де проводить деякий час у заповіднику природи, фотографуючи тваринний і рослинний світ, а також населення районів, яке й далі продовжує свій традиційний спосіб життя.

„З фотоапаратом у світ" - це професійний девіз Тетяни Д'Авіньйон.

Петро Т. Волощук

ЖИТТЯ ГРОМАДИ

Діти молилися за жертв Голодомору

Щорічна літня церковна школа під опікою Української православної катедри св. Володимира в Пармі, Огайо, діяла від 7 до 11 серпня. Традиційно, згідно з шкільною програмою, кожного літа учні приходять до пам'ятника Голодомору біля катедрального храму помолитися в пам'ять жертв Голодомору в Україні. Цього року учні мали нагоду вітати Високопреосвященного Митрополита Михаїла, правлячого архиєрея Луцької епархії на Волині Української Православної Церкви Київського патріярхату. На фото: Митрополит Михаїл, священики і учні літньої школи при катедрі св. Володимира в Пармі, Огайо.

Іван Норка

Український фестиваль 2006 року

САН–ДІЄҐО, Каліф. – Проведення в цьому році 31-го щорічного українського фестивалю збіглося зі святкуванням американського Дня праці. За давньою традицією, фестиваль розпочався розведенням багаття на одному з популярних пляжів Сан-Дієго – „Mission Beach", де організатори фестивалю привітали танцювальну групу з Едмонтону, Канада, „Воля" та „Юна воля", а також гостей з північної Каліфорнії, Лос-Анджелесу, Арізони та Ню-Джерзі.

2 вересня у залі театрально-мистецького центру „Крок" танцюристи з Канади виступили з концертом. Вони заволоділи душами глядачів завдяки високому професіоналізмові та талановитій художньо-хореографічній постановці концерту.

3 вересня на відкритій сцені „House of Pacific Relations", у Балбоа-парку, „Український дім", який входить до складу цієї організації разом з 30 іншими національностями, представив щорічну концертну програму. Кожна національність, що входить до складу організації „House of Pacific Relations" має у своєму розпорядженні малий будинок для ознайомлення публіки з історією та культурою своєї країни. Щорічна українська концертна програма під відкритим небом у Балбоа-парку славиться тим, що збирає на своїх концертах чималу авдиторію, яка і цього разу була у захваті від танцювального колективу „Воля" та виступу місцевого бандуриста Андрія Китастого.

Кульмінацією фестивалю став бенкет. Естрадна група з Сакраменто „Львівські музики" виступила у готелі „Handlery" у новому розважальному жанрі. Незабутньою подією вечора стала коломийка, яку учасники „Волі разом" з гостями танцювали протягом 45 хвилин. Андрій Китастий був нагороджений Почесною грамотою за наполегливу творчу працю.

Членами комітету Українського фестивалю були Катя Преслей, Наталка Гебет, Дарка Нельсон, Тереза Волдман, Лора Нельсон та Віра Скоп.

Віра Скоп

Уточнення

У „Свободі", ч. 38, було вміщено статтю Богдана Маркова, до якої, на прохання автора, подаємо оригінальний текст першоджерела: „27 серпня в Літньому сезоні камерної музики в Мюзік Мавнтен, що знаходиться в західньому кутку „Штату Конектикат", виступила наша піяністка в ансамблі „Штайгардт Артимів Ескін Тріо".

Арнольд Штайнгардт, перший скрипак Ґуарнері Квартету і професор Університетів Мериленд, Ратґерс та Куртіс Інституту, челіст Джульс Ескін, перший челіст Бостонської симфонічної оркестри та Камерного Ансамблю. Лідія Артимів є визначним професором Університету Мінесоти та міжнародно відомою піяністкою і т. д."

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК у США

запрошує громадянство на доповідь

д-ра ГРИГОРІЯ ГРАБОВИЧА

професора української літератури Гарвардського університету

на тему:

„ФРАНКОВА РЕЦЕПЦІЯ ШЕВЧЕНКА"

Доповідь відбудеться

в неділю, 22 жовтня 2006 р., о 2-ій год. по пол.

в приміщенні УВАН

206 West, 100th St., New York, NY 10025

УКРАЇНСЬКИЙ НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ГАРВАРДСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ

запрошує широку українську громаду

НА ПОМИНКИ

для вшанування пам'яті

проф. д-ра ОМЕЛЯНА ПРІЦАКА

засновника Українського Наукового Інституту й українознавчої програми в Гарвардському Університеті

20 жовтня 2006 р. о 2-ій год. по пол.

у каплиці при головній церкві Гарвардського Університету (Appleton Chapel, One Harvard Yard, Cambridge, MA)

За інформацією просимо звертатися до Тамари Нарі

на число (617) 495-7835

або електронічно за адресою

nary@fas.harvard.edu.

Реґенсбуржці на 17-му з'їзді

КЕРГОНКСОН, Н.Й. — 11, 12, і 13 вересня відбувся на Союзівці черговий, вже 17-ий, з'їзд колишніх студентів Реґенсбурґської гімназії, на якому присутні знову мали змогу повернутися думками в минуле, в дні своєї молодости і з приємністю зустрітися зі своїми давніми друзями.

В той самий час також відбувалися з'їзди інших гімназій – Берхтесґадену, Ляндсґуту і Карльсфельду, так, що на Союзівці було гамірно й весело.

Цьогорічне мотто Реґенсбурґського з'їзду було – „Залиши свій слід!". Під час реєстрації всі присутні отримали чепурні папки (приготовлені Оксаною Теодорович), з програмою з'їзду та брошуркою, в якій було багато цікавого матеріялу. Богдан Маланяк з далекої Каліфорнії долучив до брошурки свої фотографії з його подорожі в 2003 року та з зустрічі з Катериною Ющенко під час її приїзду до Лос- Анжелесу.

У понеділок, 11 вересня, було відкриття, а по вечері д-р Ігор Масник виголосив доповідь про Чорнобильську катастрофу, яку доповнював прозірками. Д-р І. Масник вже від 1995 року очолює „U.S. National Cancer Institute – Chornobyl Research Project". Присутні довідались про багато нових статистичних даних, які Інститут зібрав під час своїх дослідів. В 2005 році д-р І. Масник одержав відзначення від Українського уряду за його працю над Чорнобильською проблемою, а весною цього року таке саме признання – від голови Білоруського Червоного Хреста д-ра Постояльа.

На нарадах були обговорені різні справи, пов'язані зі з'їздом, зокрема видання книжки про Реґенсбурзьку гімназію. Присутні підписали привіт колишньому учителеві гімназії, проф. Матвієві Мелешкові, з нагоди його 95-ліття, а також привіт отцеві-крилошанинові Шараневичеві, колишньому катехитові гімназії, з нагоди його 100-ліття.

У вівторок, 12 вересня, була відправлена Служба Божа і Панахида за померлих студентів та учителів, а після того вже ввійшло в традицію зробити спільну фотографію всіх учасників з'їзду – приїхало приблизно 25 колишніх учнів, разом з родинами, всіх було близько 50 осіб.

Увечорі відбувся бенкет, спільно з іншими колишніми учнями гімназій в Ляндсґуті, Карльсфельді і Берхтесґадені. Бенкет відкрив Богдан Маланяк, а програмою провадила Олександра Савин. Вона тепло привітала присутніх. Слово від Реґенсбурзької гімназії виголосила Людмила Ярко-Почтар. Вона між іншим, сказала: „Кожен табір мав свою генезу, історію, здобутки, за короткий час ставав українською оселею, ніби містом або й республікою де процвітало культурне життя, а перш за все – школи. І в кожному таборі знаходилися люди, які нам – тодішнім дітям і молоді – дарували свій час, свої знання і свою любов, і які, незважаючи на несприятливі умови, дбали про нашу освіту, наші характери, нашу національну гідність. Це наші батьки, вчителі, виховники. І всі ми завдячуємо їм дуже багато та з пошаною згадуємо їх". Закінчила дуже гарним віршем, з якого цитую останню строфу:

Чудові, незабутні дні –
Верніть нам мрії молоді,
Хай завітають ще до нас,
Щоб пригадати юний час.
Бо хоч кістки у нас старі,
І чола схилені в журбі –
Ми ж ті самі, ми ті самі!

Відтак були привіти від інших гімназій, а на кінець Мирон Шарко забавляв присутніх дуже вміло виголошеною гуморескою Миколи Понеділка.

Після вечері присутні до пізнього вечора забавлялися під звуки оркестри „Нові Обрії" з Рочестеру.

В середу, 13 вересня, після короткого зібрання в бібліотеці, прочитання привітів від неприсутніх колишніх учнів, прийшов час на прощання й побажання, щоб на другий рік знов зустрітися і згадати ті „чудові незабутні дні"!

Оксана Кузишин

На з'їзді – вересень 2006 р.

На спомин про шанованого професора

КЕМБРІДЖ, Мас. – 29 травня помер видатний український історик, засновник Українського наукового інституту й українознавчої програми в Гарвардському університеті, проф. Омелян Пріцак. Окрім власної наукової праці, зокрема маштабного і ще не виданого дослідження „Походження Русі", внеском проф. Пріцака в українську науку було створення для неї умов і моделів, висловлення візії її розвитку і завдань, що надихнули ціле покоління науковців.

В п'ятницю, 20 жовтня ц. р., о другій годині по полудні колеґи св. п. О. Пріцака, наукові співробітники і колишні студенти покійного професора зійдуться разом у каплиці при головній церкві Гарвардського університету (за адресою 1 Harvard Yard) для поминання їхнього товариша і вчителя, щоб віддати йому належну пошану. Український науковий інститут Гарвардського університету запрошує широку українську громаду до участи у поминальній зустрічі і на прийняття, що відбудеться після офіційної програми. Докладнішу інформацію про ці події можна отримати, звернувшись до Тамари Нарі, співробітниці Інституту, на число (617) 495-7835, або електронічно за адресою nary@fas.harvard.edu.

Ці поминки будуть продовжені наступного дня, у суботу 21 жовтня, о 5 годині по полудні в будинку Наукового Товариства ім. Шевченка у Ню-Йорку, почесним членом якого був покійний професор.

ФКУ

File № 988-06

СУД У СПРАВАХ СПАДЩИНИ ТА ОПІКИ У WESTCHESTER

ВИКЛИК ДО СУДУ

У СПРАВІ НАБУТТЯ ЗАПОВІТОМ ЧИННОСТІ ВІД ІМЕНІ НАРОДУ ШТАТУ НЮ-ЙОРК

З ласки Божої Вільного та Незалежного.

Надсилається на руки Вальтер Вергелес, Катерина Вергелес, Павло Зітко, Наталія Зітко, Таня Зітко, Лариса Волосєна, Світлана Корнієнко, Валтер Лугова, Тамара Лугова і Катерина Оленяк, місце перебування яких невідоме, а у разі їхньої смерті, усім невстановленим платникам дивідендів, законним спадкоємцям, родичам Варвари Преґон (Barbara Pregon) їхнім опікунам, у т. ч. опікунам-guardians, опікунам-committees, опікунам-conservators та правонаступникам, а у випадку, якщо вищезгадані особи пережили покійного, але згодом і самі померли або були визнані недієздатними, то правонаступникам інтересів останніх, їхнім душоприказникам, адміністраторам, законним представникам, спадкоємцям нерухомості, спадкоємцям прав, членам подружжя (жінкам чи чоловікам), платникам дивідендів, законним спадкоємцям, родичам, опікунам-comittees, опікунам-conservators, опікунам-guardians або іншим особам, які мають щодо них претензії чи вимоги у справах купівлі, спадкування тощо. Петиція, належним чином оформлена Russell Kantor який постійно проживає за адресою 188 Rockne Road, Yonkers, NY 10701.

ЗГІДНО З ДАНИМ ВИКЛИКОМ ВАМ ПРОПОНУЄТЬСЯ НАДАТИ

Судові у справах спадщини та опіки WESTCHESTER округи за адресою 140 Grand St., White Plans, NY, 22 листопада 2006 р. о 9:30 ранку МОТИВОВАНІ ПІДСТАВИ, за якими Суд НЕ ПОВИНЕН ухвалювати постанови щодо майна власника Barbara Pregon, останнім постійним місцем проживання якої була адреса 375 Marlborough Road, Yonkers, NY 10701, якою постановою було б ухвалено надання чинности Заповіту від 15 січня 2001 р., копію якого додасться, як Заповіту покійної Barbara Pregon стосовно її нерухомого та особистого майна та направлення листів-заповітів на руки Russell Kantor. (Вказати, виконання яких ще дій ви просите зупинити).

Датовано, засвідчено та скріплено печаткою
21 вересня 2006 р.

Його честь Суддя у справах
спадщини та опіки Anthony A. Scarpino, Jr.
John W. Kelly Нач. канцелярії

м. п.

Stephan Wislocki, Esq., 914-347-7197, P. O. Box 129 Hawthorne, NY 10532-0129; 29 Taylor Rd., Valhalla, NY 10595.

Примітка: Даний виклик до суду направляється на Вашу адресу згідно з чинним законодавством і не передбачає обов'язкової явки. Неявка означає вашу згоду з ухвалою судового рішення. Замість себе ви маєте право надіслати свого адвоката.

НАТО...

(Закінчення зі стор. 5)

інфраструктур, призначених для збереження цілісности країни та порятунку людей. Сучасні збройні сили існують не так для ведення війни, як для розв’язання багатьох проблем. Збройні сили являють собою інфраструктуру можливостей у поєднанні з дисципліною та вишколом. Не ворог їм потрібний, потрібні засоби розв’язання проблем. І НАТО надає такі засоби. Від НАТО Україна одержуватиме також економічні вигоди. Розвиток, удосконалення, виробництво військового та мішаного військово-цивільного спорядження є важливим стимулом, який сприятливо відбивається на економіці. Прийняття стандартів НАТО стимулюватиме різні галузі промисловости та підвищуватиме конкурентноспроможність України на світових ринках. Пристосування до стандартів НАТО економічно вигідніше, аніж дотримання внутрішньоукраїнських чи російських стандартів, оскільки світові стандарти дедалі більше відрізняються від останніх.

– Для неспеціяліста тяжко скласти виважену експертну думку щодо стану, в якому перебувають збройні сили України. З одного боку, можна почути про „жахливе становище“ української армії – брак коштів, застаріле обладнання, високу корумпованість, брак бойового духу. Знову інший експерт наголошує, що Україна кількісно обмежує успадковану від совєтських часів роздуту військову бюрократію, позбавляється від небезпечної та непотрібної зброї, і хвалить Україну за надсилання військових частин до гарячих точок. З Вашого погляду, який є стан українських збройних сил?

– Ніде правди діти, серед призовників психічно-моральний стан невисокий. Ось чому виходом зі становища повинні стати збройні сили, укомплектовані на добровільній основі. Разом з тим, на мою думку, загальний рівень офіцерського корпусу – високий. Грошей завжди не вистачає, але ж збройні сили – то тільки одна з витратних статтей національного статку. Одночасно зі створенням професійного війська, що відповідає загальносвітовим стандартам у галузі військових структур, виникне становище, що військова служба буде вважатися доброю життєвою кар’єрою. Офіцерський корпус здобуває і буде здобувати добрий вишкіл та професійний досвід. А після закінчення військової служби вони зможуть розпочинати нову кар’єру в цивільному житті. Старшини і офіцери виходитимуть з військової служби з високим рівнем професійности у будівництві та телекомунікаціях. Я вважаю, що, на думку „людини з вулиці“, збройні сили України користуються повагою. Особисто я переконаний, що якщо збройні сили України будуть і далі йти обраним шляхом, то вони відіграють важливу ролю у перетворенні України на доброго члена світової громадянської спільноти. У даний час існує, однак, значний розрив між політичним керівництвом та рядовими громадянами України. Добре військове керівництво буде плекати у своїх лавах почуття відповідальности перед народом і перед державою, водночас надаватиме цій державі гідне місце у світі. Повинен разом з тим сказати, що у своїх візіях розвитку я не є безстороннім спостерігачем. Я маю виразно позитивне ставлення до курсу прямування збройних сил України. Я люблю Україну, люблю українців, люблю українські збройні сили.

– Засадничою метою американського уряду є підтримка міжнародних зусиль, співзвучних цілям американської зовнішньої та оборонної політики. Для реалізації такої мети робляться відповідні інвестиції та здійснюється навчання особового складу оборонних структур союзницьких держав. Незважаючи на гучні нарікання, буцімто США „купують“ льояльність України, цифри свідчать про інше. З усіх грошей, які має у своєму розпорядженні FMF (Foreign Military Finance), тобто закордонне оборонне фінансування. Наприклад, з грошей, призначених на одну з найбільших програм США для підтримки чужоземних оборонних структур, Україна отримує зовсім незначну частку. Яка в цьому причина?

– Гучні нарікання про надання з боку США величезних грошових сум українським збройним силам є, найбільш правдоподібно, політичним марнослів’ям і не має під собою підстав. Через нашу програму FMF (Закордонне Оборонне Фінансування) Україна купує спорядження, яке дозволяє їй співпрацювати з НАТО. Це спорядження використовується під час спільних навчань з НАТО, і зараз Україна є однією з найбільш успішних країн у рамках Програми „Партнерство заради миру“ . Америка не купує „льояльности“, вона платять за працю і прагне виростити рівноправного партнера. Однак, названі покупки становлять тільки незначну частину з того, що може стати доступним для України через посередництво FMF. Через FMF Україна може купувати розмаїття товарів та послуг для власного населення, українці можуть одержувати професійну освіту, необхідну для використання нового обладнання та збирання та систематизації інформації. Але Україна повинна мати чіткий плян. США не схильні марно роздавати гроші. Наприклад, державний комітет США в питаннях оборонної співпраці, який наглядає за програмами FMF, виявляє всі ознаки глибокої зацікавлености в допомозі українським збройним силам. Я також маю враження, що Управління зв’язку у складі Міністерства оборони України добре розуміє, як Україна може стати надійним партнером у галузі міжнародних телекомунікацій. Це одна з тих галузей, де США можуть допомогти прямим фінансуванням. Необхідно заснувати неформальний американсько-український форум для обговорення питань такого фінансування. FMF може доповнити військовий бюджет України. Україна може одержати додаткові кошти на реалізацію цих програм, якщо подасть пропозиції стосовно способів виконання нею вимог міжнародних стандартів. Зрозуміло, що випрацювання пропозицій, внаслідок яких фінансування відповідних заходів зросло б у десятки разів, є нелегкою справою. Але щодо України я залишаюся оптимістом, хоч дещо й скептичним.

Осередок християнської духовности

Заклик на підтримку собору УГКЦ в Києві

Рік тому урочисто перенесено осідок Патріярха УГКЦ до столиці України Києва. Чи не заскоро це було зроблено?, – запитує дехто у діяспорі. Адже ж фактично визнання патріярхату нашої Церкви Апостольською столицею так і нема. Чуються також голоси про те, що Львів втрачає позиції як центр УГКЦ, а натомість Римо-Католицька Церква збільшує там свій вплив.

Україна і український народ у світі, що тісно зв'язаний зі своєю праматірною землею, продовжує свій нелегкий шлях. І сьогодні, можливо, як ніколи раніше, зростає роля Церкви у вихованні духовної зрілости, формуванні духовного клімату в Україні – фундаменту нашої майбутности. У такий відповідальний час чи має право Церква, яка стояла біля джерел християнської культури свого народу, бути осторонь цих процесів, залишаючись переферійною Церквою?

Повернення до християнського центру Київської традиції на сучасному етапі не стільки є перемогою історичної справедливости, скільки життєвою потребою українського суспільства. Проблеми економічного та соціяльного розвитку України – вторинні. Корінь зла – у духовній незрілості суспільства, через це розподіл матеріяльних цінностей відбувається за хижацькими законами. Як кожна Церква, що є Божою і суспільною інституцією, УГКЦ також відповідальна за це суспільство, як і за весь свій народ. У своєму слові до учасників конференції з нагоди відзначення 60-річчя Львівського псевдособору, яка відбулася на початку року у Києво-Могилянській академії, Архиєпископ Української Автокефальної Православної Церкви Ігор Ісіченко зазначив, що Українська Греко-Католицька Церква, яка ніколи не ішла на компроміс з державою зла, має сьогодні великі можливості для розвитку саме завдяки збереженню довір'я до неї. Це довір'я скріплює і високий моральний авторитет Глави УГКЦ Блаженнішого Любомира Гузара, до думки якого прислухаються як предстоятелі інших Церков, так і все суспільство. Це відкриває також великі можливості і для екуменічної співпраці та єднання християн все ще поділеної Української Церкви.

Проте становлення Патріярших структур не є легким. Насамперед тому, що не вистачає коштів на будівництво самих споруд, де вони мали б розміститися. І в цьому пляні перенесення до Києва є запізнілим. Бо ще кілька років тому придбати нерухомість чи здійснити будівництво можна було набагато меншими коштами, ніж сьогодні. Нині на завершення будівництва Патріяршого собору Воскресіння Христового необхідно ще близько трьох мільйонів долярів, і стільки ж на резиденцію. Для цього створено комітет збору коштів, який очолив о. Дам'ян Кастран, ЧСВВ. Серед заходів, спрямованих на досягнення цілі – проведення благодійних концертів під гаслом „Собор єднає усіх". До участи у концертах долучилося багато відомих артистів-співаків: Народні артисти України Оксана Білозір, Павло Дворський, Михайло Кривень, Богдан Сташків, Анастасія Кравчук та багато інших, котрі самі належать до різних конфесій, проте своїм талантом і співучастю в акції служать прикладом єднання задля високих духовних цілей.

Розпочалася акція на Івано-Франківщині, де організаційний комітет з проведення благодійних концертів очолив ординарій Івано-Франківської епархії Владика Володимир Війтишин. Він поблагословив урочисте відкриття акції, що відбулося у філярмонії з участю Державного академічного гуцульського ансамблю пісні і танцю під керівництвом Народного артиста України Петра Князевича та високопрофесійного Камерного оркестру під керівництвом Заслуженого артиста України Олега Галатія.

Перед концертом слово до учасників урочистого зібрання мали, окрім Владики Війтишина, голова Обласної Ради народних депутатів Ігор Олійник, посадник міста Анушкевичуса та Єпископ Коломийсько-Чернівецької епархії Микола Сімкало, де продовжуватиметься естафета благодійних концертів. Тільки за два перші виступи, що відбулися у філярмонії і на стадіоні „Факел", в цьому обласному центрі було зібрано понад сто тисяч гривень, або 20 тисяч долярів.

Такі заходи плянується провести по всій Україні. Проте найбільше вірних УГКЦ є у трьох західних областях України та в діяспорі, звідки і надходять в основному кошти на будівництво. Найбільший внесок на сьогодні зробили Стемфордська та Івано-Франківська епархії. А в загальному Україна і діяспора майже зрівнялися у зібраних коштах на будівництво Патріяршого собору.

Сьогодні завдяки тим мільйонам людей, які покинули Україну, ожили наші Церкви у діяспорі. Ми є єдиною Церквою і єдиною християнською родиною, і всі можемо долучитися до будівництва величного храму єднання, що зводиться на Київських горах.

Акція благодійних концертів, яка розпочалася на Україні, продовжується у наших українських спільнотах в діяспорі, зокрема з благословення Владики Павла Хомницького у Стемфорді, де 8 жовтня відбувся фестиваль української пісні під гаслом „Збудуймо храм любови".

Концерти, зустрічі з метою збору коштів на Патріярший собор плянується провести у різних епархіях, парафіях. Запрошуємо до співучасти у їх організації Патріярхальне товариство, завдяки великій просвітницькій діяльності якого проголошення Патріярхату УГКЦ стало можливим.

Чеки на підтримку будови собору можна виписувати на Стемфордську епархію (Eparchy of Stamford), зазначивши: „Пожертва на будову собору Воскресіння Христового", і висилати за адресою 14 Peveril Rd., Stamford, CT 06902.

Мирослава Роздольська,
керівник відділу зв'язків
з громадськістю

Проф. Т. Гунчак представив нові видання

НЮ-ЙОРК. – 23 вересня в Науковому Товаристві ім. Шевченка відбулася презентація двох нових книжок проф. Тараса Гунчака: „Україна: XX століття" та „Мої спогади – стежки життя". Обидві книжки видані у київському видавництві „Дніпро". Цього дня конференційна заля НТШ-А була переповнена, численні слухачі прийшли, щоб послухати відомого в наукових колах вченого та активного діяча української громади.

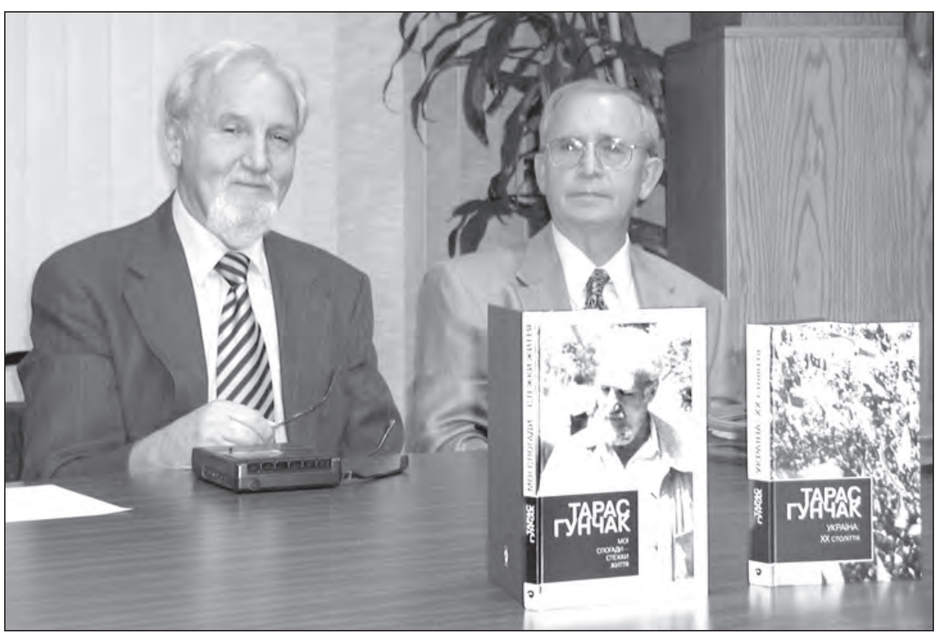
Зі словом про нові видання Тараса Гунчака виступив д-р Роман Воронка, який був одним із учасників багатьох історичних подій, описаних у цих книжках. Доповідач розповів про багато пам'ятних подій, пов'язаних з діяльністю Тараса Гунчака, а особливо про ті, що відбувалися, починаючи з 1989 р. Роман Воронка особливо виділив ролю д-ра Гунчака в подіях 1991 року та наступних роках після проголошення незалежности України. Присутні, чи не вперше, дізналися про те, як Тарас Гунчак представляв українсько-американську громаду на Установчих зборах Руху, які відбувалися у актовому залі Київського політехнічного інституту у вересні 1989 року. Роман Воронка запросив Тараса Гунчака зачитати текст виголошеної ним доповіді під час тих зборів.

Дещо пізніше, восени 1989 року, після повернення з Києва, Т. Гунчак став ініціятором створення фундацій „Фонд Руху" і „Фонд допомоги дітям Чорнобиля" і координуючої організації „Народний фонд допомоги Україні". Він очолив ці три фундації, які об'єдналися в Координаційний Комітет Допомоги Україні (ККДУ) в червні 1991 року. Багато місцевих організацій співпрацювали з ККДУ, пересилаючи технічні приладдя, комп'ютери, копіювальні та факсимільні машини, багато іншого. Також до України було перевезено велику кількість медикаментів та медичного обладнання.

Детально описано найважливіші події у Верховній Раді, де були присутніми Тарас Гунчак та Роман Воронка в день проголошення декларації про Незалежність України 24 серпня 1991 року.

Після презентації Романа Воронки слово мав д-р Гунчак. Він розповів про свою книжку „Україна: XX століття". Авдиторія мала нагоду послухати звукозапис промови Тараса Гунчака, виголошеної на святкуванні річниці Максима Рильського в Оперному театрі ім. Т. Шевченка в Києві. Ця промова була присвячена значенню української мови для народу і держави.

Денис Согор

Тарас Гунчак (зліва) і Роман Воронка

Українському Національному Музеєві подарували 69 тис. дол.

Промовляє кінорежисер Олекса Геврик

ЧИКАҐО. – 24 вересня ц. р. виповнилося 54 роки Українському Національному Музеєві. З цієї нагоди відбувся бенкет. Понад 250 учасників музейного свята зійшлися разом, щоб поділитися успіхами, подумати про майбутнє Українського Національного Музею. Цікавими були доповіді молодих кіномистців американської кіноіндустрії Олекси Геврика та Всеволода Городиського. До Чикаґо вони приїхали з Філядельфії та Вашинґтону, де ці молоді, талановиті режисери досягли визнання та продовжують нелегку мистецьку кар'єру. Обидва гості були приємно вражені зустріччю з молодими приятелями музею, організованою напередодні в музеї.У дружній атмосфері відбулося спілкування ровесників і показ відеофільмів, авторами яких є Олекса Геврик та Всеволод Городиський.

Відкриваючи бенкет, перший віце-президент музею д-р Юрій Грицеляк привітав громаду і представив почесних гостей, серед яких був один із засновників музею, Орест Городиський. Генеральний консул України в Чикаґо Василь Корзаченко нагородив Ореста Городиського і Мирослава та Марію Ковальських почесними грамотами Міністерства культури України за працю в ділянці української культури.

У виступі президента музею Ярослава Ганкевича було розкрито зміст усієї праці музею. Зокрема він сказав: „Кожен рік додає музеєві нового досвіду, допомагає ставати на професійну дорогу.Український Національний Музей у Чикаґо був і залишається храмом української культури. Без нього годі уявити собі „Українське село" та місто. Чикаґо – це центр всесвітніх конвенцій та туризму, організація „Чикаґо Конвеншин-центр" визнала музей своїм партнером і він є першим у списку цікавих та визначних місць нашого міста. Музей проводить автобусні тури спільно з міською організацією „Чикаґо Нейбергуд тур". Ми знайомимо туристів з історією та пам'ятками „Українського села". Жодна визначна подія не відбувається без пересувної виставки. За минулий рік, від вересня 2005 до вересня ц. р., музей відвідали 3886 осіб. Про успіхи музею знають у багатьох країнах. Недавно міністер культури України Ігор Ліховий вручив музеєві грамоту міністерства. Вперше в історії незалежної України український музей, створений за межами України, нагороджений урядовою грамотою.

Готується виставка світлин з музейного архіву, що охоплює час від 1906 до 1939 року. Світлини розкривають процес формування української громади, її духовний ріст навколо парафії св. о. Миколая, 100-ліття якої буде відзначено 20 жовтня".

Музей було створено у 1952 році, як архів української еміґрації, оберіг її духовної спадщини.Йому допомагають багато людей, тож на цьогорічному бенкеті грамотами за допомогу в організації та проведенні виставок, за пропаґування української культури були нагороджені Ірена Демус, Ярослава Кучма та Люба Маркевич. Виступ української оперної співачки Тетяни Торжевської присутні привітали щедрими оплесками. Особливо тепло вітали маленьку семилітню скрипачку Софійку Кирилюк.

Марія Климчак

Під час бенкету з нагоди святкування 54-их роковин Українського Національного Музею було зібрано 69,000 дол. на його діяльність. До числа найпочесніших меценатів увійшли: Фундація „Спадщина" при Першому федеральному щадничому банку „Певність" – 25,000 дол., „МБ банк" –10,000 дол., Ірка Ткачук-Голуб – 10,000 дол., Українсько-американська федеральна кредитна каса „Самопоміч" – 5,000 дол., д-р Юліян Куляс – 2,000 дол.

Серед тих, хто склав датки по 1 тис. дол., – д-р Анатолій та Ірена Суботи, Ярослав та Марія Ганкевичі, Орест та Валя Хринівські, Ігор та Оленка Матвіїшини, Володимир та Раїса Браткови, Фундація Українського Геноциду 1932-1933 років.

Дирекція та Управа музею складають щиру подяку всім жертводавцям, а також Організаційному комітетові бенкету – д-рові Юрієві Грицелякові, Валі Хринівській, Оленці Матвіїшин, Олі Попович та Марії Ганкевич.

18 листопада: відзначення 73-ої річниці Голодомору

НЮ-ЙОРК. – В суботу, 18 листопада ц. р. у катедрі Св. Патрика відбудеться щорічне вшанування пам'яті жертв Голодомору в Україні 1932–1933 рр. Початок о 2 год. по полудні.

Після соборної Панахиди, яку відслужать ієрархи українських Церков США з участю хору „Думка", відбудеться пропам'ятна частина, під час якої представники урядів США та України виступлять з промовами. Серед запрошених промовців – Генеральний секретар ООН Кофі Анан, сенатори США Гіларі Клінтон та Чарльз Шумер; посадник Ню-Йорку Майкл Блумберґ та Посол України в США Олег Шамшур.

Закликаємо українську громаду взяти участь у відзначенні 73-ої річниці українського Голодомору 1932–33 років.

УККА

15 жовтня: вечір в пам'ять І. Франка

ВІНІПЕҐ, Канада. – Українська Вільна Академія Наук (УВАН) у Канаді відзначає 150-річчя з дня народження Івана Франка, яке відбудеться в Осередку української культури і освіти (184 Alexander Avenue East), в неділю, 15 жовтня, о год. 2:30 по полудні.

Доповідь „У пошуках національного „я": Іван Франко як медіятор між Україною і світом" виголосить відомий франкознавець з Америки д-р Леонід Рудницький, професор германістики і славістики в Ля Сал Університеті Філядельфії. Імпрезу влаштовано з фінансовою допомогою Колегії св. Андрея, Центру українських канадських студій і Фонду Михайла Совсуна. Телефон для довідок: (204) 942–5095.

Софія Качор

МОВА ПРО МОВУ

Приклад для нас

В новітній історії людства ми, українці, – не єдиний народ, котрий прагне зберегти свою самобутню духовну культуру, передати наступним поколінням найдорожчий скарб – рідну мову. І всі ці національні зусилля супроводяться такими бурхливими емоціями, такими сплесками почуттів, що мимоволі починаєш розуміти: йдеться про щось набагато важливіше, ніж „засіб спілкування". Етнопсихологи й історіософи кажуть, що інстинкт самозбереження свого національного культурно-духовного „я" – це один з найтривкіших архетипів, те „колективне несвідоме", котре властиве всьому людству як його глибинний голос. В цей спосіб людство береже свою внутрішню цілісність, свою повноту, котра нами не завжди усвідомлюється. Можна, мабуть, вважати, що це не підсвідома, а саме надсвідома, справедлива у Божих очах місія, бо на вселюдському полі Богові належить кожна квіточка, й кожна Йому однаково дорога.

Цього самого, що й ми, хочуть геть усі – щоб їхня мова жила і розквітала.

Іншими словами – ніяку мову неможливо зважити її практичною корисністю, вона не є лише засобом для досягнення різних цілей, вона сама – ціль, цінність у собі. Це марна ілюзія – нібито російськомовні підприємці в Україні перейдуть на українську з міркувань фінансового успіху. У промові на Другому міжнародному конґресі україністів у Львові восени 1993 року, присвяченій тяжкій долі нашої мови, чеський філолог Їржі Марван сказав з цього приводу: „... Варварський атавізм зберігається навіть у сучасному мовознавстві – мова, мовляв, повинна виконувати практичні функції, як, скажімо, житлові бльоки з цементу виконують функції мешкання. Проте не практичні аспекти, а архітектура та урбанізм чи поняття духовної (нефізичної) любови – це виразники та символи гуманістичної цивілізації... Таким чином усі – і мовознавці зокрема повинні розглядати мову передусім як внутрішню систему, яка має свою архітектоніку та духовну вартість; така система, як кожна духовна система, здатна людину-варвара (що воює, шукає конфліктів, ідеологізує, відчужується від іншої людини) перетворювати в Божу істоту, образ Божий на землі. Отже, мільйонам українських громадян російського походження доведеться протягом одного покоління опанувати українську мову не як варіянт своєї мови, але як самостійну систему. Це буде можливим тільки тоді, коли такі громадяни не керуватимуться практичним (матеріялістичним) принципом „щоб тебе розуміли", але принципом духовним: українська мова є настільки особливе та естетично доскональне явище, що його не можна руйнувати своєю власною необережністю та байдужістю...".

Мудрі, справедливі думки, проте українську мову в Україні ще, на жаль, не оточує гуманістична цивілізація, і варвари-українофобиненависники, дуже мало подібні до Божих істот, ще не перевелися. Тому наша мова, ця прекрасна, неповторна і надзвичайно делікатна квіточка, чекає від нас і духовної любови, і самовідданого, несхитного захисту від злого північного вітру. А захист в сьогоднішніх українських умовах – це передусім проблема політична, тобто проблема влади, її моральної, духовної якости. Щодо цієї якости, то залишається хіба головою похитати... Українська мова як державотворчий чинник не знаходить відображення у державних пріоритетах, а без створення сприятливих суспільно-політичних умов українська мова й надалі залишатиметься в тяжкому становищі. Навіть у все тяжчому. Володимир Куєвда, дослідник з Інституту психології Академії педагогічних наук, вважає, що нинішню ситуацію можна зрозуміти, лише взявши до уваги „інформаційно-психологічну війну". На його думку, в Україні вже не перший рік масово застосовуються „психотехніки і психотехнології, спрямовані на те, щоб зруйнувати природне психічне довкілля і згубно вплинути на психічне здоров'я людини".

Але ми не одні з такою долею. Тож візьмімося за руки з народами, котрі у подібних історичних обставинах пильно бережуть рідну культуру і мову.

Згадаймо, що вчинила, „цивілізована" Англія з ірляндською мовою, у XVII сторіччі завоювавши цю країну. Британські окупанти пішли ще далі, ніж московські на наших землях: заборонили ірляндські пісні, танці, традиційні звичаї, навіть народну одежу. До 1921 року, коли постала вільна Ірляндська держава, ірляндська мова ледь жевріла за заході країни. З роками, під цілеспрямованим впливом патріотичної Гельської ліґи, ірляндська мова повернулась у школи як обов'язковий предмет, державні документи почали друкуватися двома мовами – англійською та ірляндською. Ірляндська мова врешті вийшла на трибуну парляменту, хоч і сьогодні вести нею дебати здатні ледве 15 відсотків законодавців. Ситуація дуже нагадує українську: занглійщення в Ірляндії, як зросійщення в Україні, не збирається поступатися. Гелтахт, тобто ірляндський захід, де 85 відсотків населення послуговується ірляндською, перебуває під сильним економічним і політичних тиском Англії, молодь з тим бідніших районів еміґрує, як і з України. Цивілізаційно-технологічно розвиненіша Англія наводнює Ірляндію англомовною літературою, пресою, кінофільмами, достоту як Москва – Україну. Що далі? Яку користь матиме людський світ, коли з мовою зникне національна самобутність ірляндського народу?

Ще один яскравий приклад – боротьба каталонців в Еспанії за рідну мову. Львівський публіцист Володимир Вітковський, зацікавившись цією темою, переклав на українську створений 20 років тому професором Т. Стеґманом „Decaleg de catalanoparlant". Озброївшись ним, уряд Каталонської автономії домігся, що ця донедавна заборонена мова стала вповні переспективною. З огляду на це, документ дуже цікавий для нашого, українського, прочитання. Ось ці десять правил:

1. Розмовляйте Вашою мовою завжди, особливо в рідині та з Вашими друзями та знайомими. Поставте собі за мету розмовляти каталонською з тими, хто Вас розуміє, навіть якщо Ви досі розмовляли з ними кастильською.

2. Виказуйте повагу до кожного, хто розмовляє іншою мовою, проте домагайтеся, щоб і вони поважали Вашу мову.

3. Звертайтеся до всіх каталонською: на вулиці, на праці, по телефону. Якщо Вас розуміють, продовжуйте говорити каталонською, навіть коли Вам відповідатимуть іншою мовою.

4. Навіть виявивши, що співрозмовник не розуміє каталонської, надихніть його спробувати зрозуміти Вас, говорячи з ним повільно та пояснюючи в різні способи окремі слова.

5. Якщо Ви бачите, що хтось намагається розмовляти каталонською, допомагайте йому. Виказуйте прихильність до нього та оцінюйте його наміри.

6. Поправляйте мову тих, хто не проти такого поправляння, а для тих, хто розмовляє суржиком, демонструйте добрі приклади. Це допоможе зберігати мову живою і гарною.

7. Шануйте реґіональні відмінності каталонського слова – балеарську, валенсійську, руссильйонську та інші говірки. Нехай співіснують усі акценти та способи висловлення, які є нашими! В них – багатство каталонської, як і будь-якої іншої культурної мови.

8. Передплачуйте каталонські газети та журнали. Нехай будуть каталонськими книжки, які Ви читаєте, вистави, які Ви відвідуєте, радіо- і телепрограми, які Ви слухаєте і дивитеся. Робімо те, що нам було заборонено протягом стількох років!

9. Прийміть рішення робити всі записи та писати листи тільки каталонською. Відтепер пишіть своє ім'я лише в рідномовному варіянті.

10. Послідовно домагайтеся від усіх інституцій, щоб вони спілкувалися з Вами каталонською мовою. Робіть це з любов'ю, але не бійтеся втратити час і нерви, повстаючи проти тих, хто виказує ворожість до Вашої мови. Не підставляйте ворогові щоки!

Чи не за подібним Декалогом маємо жити і діяти й ми, українці?

Петро Часто

Ой, забагато винятків...

Вже не один раз ми читали у „Свободі" вияснення, що наш правопис ґрунтується на фонетичному принципі: слова пишуться так, як вони звучать, і навіть чужоземні підлягають цьому правилові. „Наш" – це значить діяспорний, базований на „соборному" Харківському правописі 1928 року, бо Україна все ще живе за радянсько-українським, на якому позначилися сильні русифікаторські впливи. В київській україномовній пресі все ще зустрічаємо „хат-доґів", „секонд-хенд", „хокей" та інші „перли", запозичені з російської мови, але також і написання чужих прізвищ за російським взірцем, тобто не за транскрипцією, а за транслітерацією. Наприклад, ім'я й прізвище генерального секретаря НАТО подається у такій формі: Яап де Хооп Схефер (в ориґіналі: Jaap de Hoop Scheffer). Тут маємо подвійне мавпування російських взірців: замість латинського „h", який природно передається нашим звуком „г", вжито літеру „х", бо росіяни, не маючи звуку „г", не можуть правильно передати чуже „h". По-друге, ім'я й прізвище керівника НАТО україномовна газета подала за російським мовним принципом транслітерації, тобто точно повторюючи кожну літеру з мови ориґіналу – незалежно від того, як це слово в ориґіналі звучить. Певна річ, це стається, коли редактор не знає тієї чужої мови, з якою іноді доводиться мати справу, з якою от з написанням голяндського прізвища генерального секретаря НАТО.

Нещодавно у нашій же пресі зустрічаю: „В німецькому місті Хайденхеймі". А має бути „Гайденгаймі", бо в ориґіналі: Heidenheim.

У звязку з цим виникає запитання: чи в нашій мові є винятки, котрі допускають транслітерацію чужого слова на нашу мову?

Заодно хотів би почути якесь обґрунтування вжитому у розділі „Мова про мову" 7 квітня слову „назовництво" – замість „термінологія": Адже це, по-моєму, не тотожні за значенням слова. Наприклад, „Короткий тлумачний словник української мови" за редакцією Д.Г. Гринчишина (Київ, „Радянська школа", 1988 рік), подає: „Термінологія – сукупність термінів, уживаних у будь-якій галузі науки, техніки, мистецтва та ін. або всіх термінів даної мови". Тим же часом слово „назовництво" навіть не натякає на якусь науку чи галузь знань.

Наостанку ще й таке: чи відповідає українській мовній нормі вислів „прийняли рішення"? Приклад зі „Свободи": „Депутати Луганської облради одноголосно прийняли рішення про надання російській мові в області статусу реґіональної". Від кого ці депутати „прийняли рішення"? Вони самі його запропонували і самі схвалили. Хіба ні?

Володимир Колюбінський,
Філядельфія

Від редакції:

Стосовно дилеми „термінологія – назовництво", то можна сперечатися. Перш ніж стати „правильним", нормативним, слово „термінологія" колись давно було подвійно чужим, складеним з латинської і грецької частинок. Але вже так засвоїлося, що виглядає нормативнішим, ніж „назовництво". Так, воно нібито „не натякає" ні на яку галузь знань, проте за своїм значенням збігається з „термінологією", адже йдеться, як читаємо в 11-томовому „Словникові української мови", про „називання предметів і явищ дійсности", тобто – про назовництво. „За правдиве назовництво українське" – так називається книжка київських науковців Володимира Козирського і Василя Шендеровського (Київ, Видавництво „Рада", 2003 р.).

Ваше зауваження з приводу „прийняли рішення" вважаємо вельми тонким. На форму і на етимологію цього слова вже мало хто звертає увагу. Однак, врахуйте, що воно належить до багатозначних слів, й одне зі значень – пов'язане саме з рішенням. Згаданий вище „Словник української мови" має й це значення: „прийняти рішення". Ви ж це слово сприймаєте, як антонім до слів „покласти" чи „поставити": поклав – прийняв, тобто забрав назад. Одначе, в межах норми перебуває і це застосування: хтось пропонує рішення, а хтось його приймає або не приймає.

МОВА ПРО МОВУ

З молодечою поспішністю

Причитав я недавно в Інтернеті дуже вже емоційну статейку студентки Полтавського Університету споживчої кооперації України Олени Галич – „Українська мова – чи дійсно вона українська?“. Вона пише: „Дуже часто зараз доводиться чути такі модні і по-своєму мелодичні слова, як „філіжанка“, „порцеляна“, „наразі“, „штрикалка“ тощо. А чи задумувалися ви, українці, про походження цих слів, і чиїми власне вони є?... Ці слова взяті зі звичайної, дуже простої і рідної (як це часом здається українцям, що проживають в західних реґіонах України) польської мови...“.

Зовсім ні. Припускаю, що в Університеті споживчої кооперації в Полтаві кепсько стоїть справа з викладанням української мови, якщо студенти так „мілко плавають“. Але ж можна самостійно заглянути у словники. Слова „філіжанка“, „порцеляна“ подає не тільки „Правописний словник“ Г. Голоскевича, але й 11-томний „Словник української мови“, виданий ще за радянсього часу київським академічним видавництвом „Наукова думка“. У ньому також є слово „наразі“. Це українські слова. Їх знаходимо у творах найвідоміших письменників з обох частин України.

Зацитую ще одне невдале за змістом місце з „революційної “ статті студентки Олени: „...Українці Західного реґіону, які власне, і є ініціяторами всього цього, а в майбутньому, можна навіть припустити, і провокаторами, виправдовують себе тим, що вони, мовляв, роблять благо для України, використовуючи таким чином з гармонійно-мелодійної української мови „гнилий рузисм“ (чомусь саме в них так добре виходить критикувати російську мову, паскудити її, навмисне перекручуючи слова, щоб зайвий раз посміятися з неї),... насаджуючи серед більшости елітної спільноти справжній польщизм...“. Бідна дитина, довго ще їй треба вчитися, поки дійде до цієї історичної істини: західні українці, перебуваючи чотири століття під Польщею, зберегли рідну мову, а східні дали себе зросійщити, й саме тому сьогодні Україна стоїть перед загрозою розшматування за етно-лінґвістичною ознакою.

І ще одне зауваження – щодо неправильно вжитого студенткою слова „дійсно“ у заголовку її статті. Правильний варіянт: „справді“.

І. Долобицький,
Нью–Йорк

Суржик не підлягає виправданню

На декількох україномовних сайтах я читав публікації Максима Стріхи. Це дуже цікавий автор і непересічна особистість, бо в ній поєднується доктор фізико-математичних наук і письменник. Найчастіше він відгукується на політичні теми, і кожного разу – глибоко, переконливо. Та ось читаю його статтю „Суржик“ – і відчуваю розчарування. Це щоб не сказати гірше. Бо М. Стріха в ній аж занадто запопадливо заграє з носіями суржику, навіть виправдує їх: мовляв, як би пуристи не обурювалися, але суржик, в даному впадку, українсько-російський, надає нашій мові певного чару, саме тому „до нього стали охочіше звертатися серйозні письменники“. Ну, звісно ж – навіть „серйозні письменники“ хочуть, щоб їхні книжки добре продавалися, й заради цього, на жаль, не перебирають засобами. Але даремне професор М. Стріха намагається переконати читача, нібито все, що є в мові, слід вважати природним. Зовсім ні. Культивувати суржик в мові, ставити забруднену ним мову на одну дошку з мовою літературно вишуканою, інтеліґентною – це все одно, що виправдувати все низьке в людському житті – брехню, неморальність, нечесність.

Тим мовникам, котрі з більшовицькою запеклістю виступили проти випрацюваного Правописною комісією проєкту найновішої редакції „Українського правопису“ і закликали залишити все, що на сьогоднішній день є в нашій мові, добре відповів один з провідних українських мовознавці, проф. Василь Німчук: „В цей спосіб можна узаконити все, що з'явилося в мові внаслідок 'суржикізації' мовлення значної частини населення України...“. Суржик не підлягає виправданню.

Т. Волощак,
Розлиндейл, Масачусетс

Аґресивність Москві не допоможе

Після розпаду СССР й утворення незалежних національних держав панівне становище російської мови сильно захиталося. Щоб утримувати її на попередному рівні, Москва діє через неюж утворені міждержавні об'єднання, як от Співдружність незалежних держав чи Єдиний економічний простір. Також запроваджує спеціяльні мовні проєкти. В січні цього року було продовжено до 2010 року програму „Російська мова“ – на її виконання виділено 1.5 мільярда рублів. Головний наголос зроблено на пропаґанді: постійно збільшуватиметься кількість російськомовних телеканалів і радіо-програм в Співдружності незалежних держав, „відкриття все нових центрів російської культури по цілому світі, зміцнення контактів з університетами й інститутами в Европі“.

Проте неможливо вступити в ту саму річку двічі. Час імперії минув, а ним – і домінування російської мови. За даними московського Центру демографії й екології людини, перед розпадом СССР в 14 республіках, крім Російської Федерації, розмовляли російською 120 мільйонів осіб, за загальної кількости населення 130 мільйонів. Тепер російською можуть спілкуватися лише 63 мільйони мешканців колишніх республік. В порівнянні з часами СССР, в СНД і країнах Прибалтики кількість шкіл, в яких викладання провадиться російською мовою, зменшилася у два з лишком рази. У деяких нових незалежних державах, наприклад, у Молдавії, російських шкіл вже нема зовсім. У країнах, котрі стали на шлях самостійного розвитку, виросло ціле покоління, якому російська мова перестала бути необхідною. І цього факту не змінює обставина, що Узбекистан, Туркменія і Таджикистан проголосили російську мову „мовою міжнаціонального спілкування“. Це зроблено виключно з політичних міркувань, на догоду Путінові. Насправді у тих республіках російська мова така, що її треба перекладати на літературну російську.

За даними того ж Центру демографії й екології людини, до 2025 року російською мовою розмовлятимуть стільки ж людей, як на початку ХХ сторіччя, і вдвічі менше, ніж перед розпадом СССР.

Більше того – російська мова втрачає своїх носіїв і в самій Росії В її автономних республіках налічується ще 28 інших ммов. Перепис населення 2002 року виявив, що російською мовою зовсім не володіють 2.6 мільйона громадян Російської Федерації.

Процес цей вже не зупинити. Через 25 років російська мова вже навіть не входитиме у першу десятку найрозповсюдженіших мов.

В. Біленчук,
Львів

Нова біда – англіцизми

Дорогі друзі з редакції „Свободи“! Тягну свою заробітчанську долю більш-менш успішно вже десяток років, і за добру віддушину та за друга-порадника маю Вашу газету. Приємно мені відзначити, як збагачується тематика газетних матеріялів, і особливо – як наближається лексика до українських мовних джерел. І вже мені дивно звучать вимоги окремих читачів з мого покоління, вивченого та вихованого радянською школою. Психологічно це зрозуміло – кожному правильним здається те, до чого звиклося. Але ж хіба це гідне людини – звикати до того, що вбивалося в мізки у процесі створення „совєтскаго чєлавєка“? Повертаймося до себе, Богу дякувати – це вже можливо. Очищались у мові від германізмів, польонізмів, з горем-бідою позбуваємося русизмів – та ось нова напасть: англіцизми. Читаючи газети з України, доводиться раз-у-таз заглядати до англо-українського словника.

Навіть у „Свободі“ читаю про „презентацію“ (цікаво – якби не 'presentation', як ми потрафили б називати цю подію, чи ніколи й не представляли б нововиданих творів?) книжки дружини президента Грузії Сандри Рулофс. Хотіла вже нарікати на „Свободу“, аж бачу, що „Перша лейді“ – це взято з самої назви книжки. А далі вже й пані Катерина Ющенко так само поіменована. А як же змінювати це слово за відмінками: лейдвою, лейдами? У родовому – лейдь чи лейдів? А невідмінюваність слів – невластива нашій мові, чужа. Замість невідмінюваного „ательє“ треба – майстерня, замість „офіс“ – канцелярія, замість „голл“ – передпокій.

Отож – sorry, але користуймося рідною мовою.

Марія Ремінецька,
Ворен, Мишиґен

Кошти і фонди – різні речі

Кошти – це видатки (expenses), тому слід вважати неправильним таке слововживання: „Збираємо кошти на будбву церкви“, „Нема коштів на відновлення школи“ тощо. Слово це походить з німецької мови (die Kosten), де вживається тільки в множині, а в нас – також і в однині. За моїх часів у Галичині слово „кошт“ вживалося правильно, бо наші батьки й учителі, виростаючи під Австро-Угорщиною, знали німецьку мову. На сході України люди не знали німецької, тому й почалася плутанина, яка з „четвертою хвилею“ еміґрації дійшла сюди.

Фонд – це капітал, гроші певного призначення. Тому можна робити збірку фондів, а не коштів.

Міра Гармаш,
Філядельфія

Думка, яку варто запам'ятати

„... Що стається із словами, коли вони полишають сферу суспільного життя та стають словами поетичного твору? Філософ, оратор та літератор вибирають слова.

Перший – відповідно до їх значень, інші – залежно від психологічного, морального чи художнього впливу. Поет слів не вибирає. Коли кажуть, що поет шукає мову, це не означає, що він нишпорить по бібліотеках чи тиняється вулицями, вишукуючи архаїчні звороти чи переймаючи модерний сленґ. Це означає, що він болісно роздумує, які йому слова вибрати – ті, що справді належать йому, чи інші, вишпортані в книгах або підслухані на вулиці. Коли поет знаходить слово, він його впізнає, тому що воно вже було у ньому і він вже був з ним. Поетичне слово злите з його життям. Він є словом.

У мить надхнення найсокровенніші глибини свідомости пронизує екстатична радість впізнання. Суттю творення є витягання на світ Божих слів, невіддільних від нашого буття. Ці, а не інші. Поема складається з необхідних незамінних слів. Тому так тяжко виправляти вже завершену працю. Виправлення означає пересотворення, повернення до пройденого пункту, до самого себе. Неможливість поетичного перекладу зумовлена тим же. Кожне слово поетичного тексту – унікальне. Синонімів не існує. Слово не зрушити з місця: зачепивши одне, зрушуєш весь текст, помінявши кому – перебудовуєш усю будівлю. Поема – жива істота, для якої не існує запасних частин...“

Октавіо П ас,
мексиканський поет,
лавреат Нобелівської нагороди

Розділ „Мова про мову“ веде ред. Петро Часто

З історії пам'ятника Т. Шевченкові на Чернечій горі

У „Свободі" (ч. 31) було вміщено уривок з книжки Валентини Рубан-Кравченко „Василь Кричевський" про історію музейного будинку на Чернечій горі в Каневі, з обіцянкою подати за цим виданням також історію пам'ятника Т. Шевченкові. Сьогодні виконуємо обіцянку.

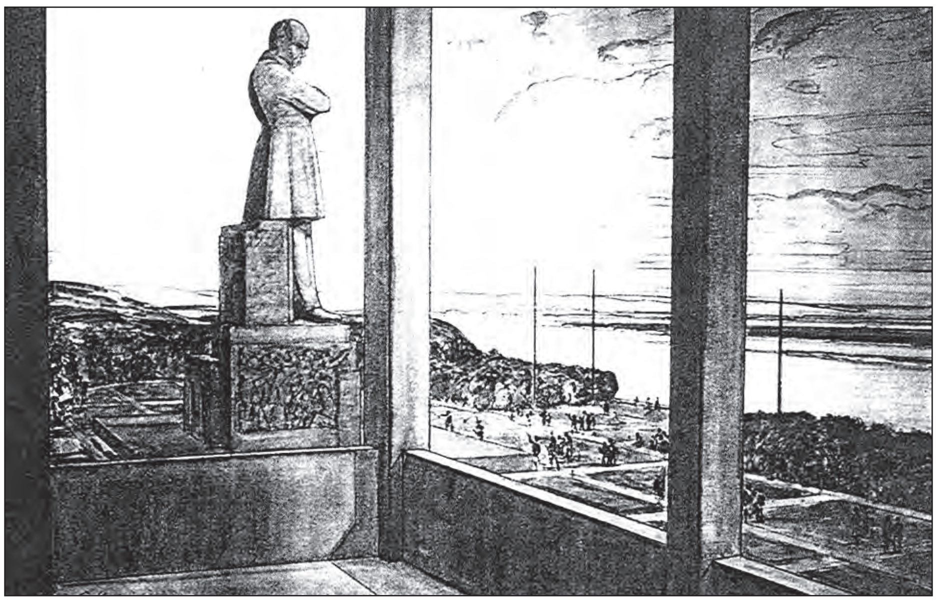
На могилі Т. Шевченка спершу було встановлено високий дубовий хрест, який згодом замінили чавунним. Першого травня 1923 року канівські комсомольці скинули хрест з могили, а 1 липня того ж року на могилі було поставлено погруддя поета, відлите за проєктом Каленя Терещенка на Городищенській цукроварні.

Збереглися ескізні проєкти первісних варіянтів В. Кричевського і П. Костирка створення меморіяльного комплексу на Чернечій горі. Сама гора, її пружні пологі абриси вирішувались Кричевським і Костирком як природний постамент для величного пам'ятника Кобзареві у вигляді ступінчастого висотного обеліска, що був би видимий уже здалеку як з Дніпра, так і з протилежного боку.

Цей могутній обеліск (немов зрізана верхівка якого символізувала трагічно обіриване сходження Кобзаря до небесних висот), в разі його спорудження, став би одним з найвеличніших монументів часу, настільки органічною була ідея слави Шевченкового духу, втілена у гранично простих і від того ще виразніших пластичних формах.

Проєкт з обеліском було відхилено, і архітектори вдалися до пам'ятника у вигляді велетенської (плянувалося 24-метрової) постаті Шевченка з червоного мармуру, яку мав виконати скульптор Володимир Климов (...). Це і було б новим словом, в разі здійснення проєкту у цьому варіянті. Та, на жаль, цьому не судилося збутися.

Пізніше, зазнавши численних прикростей з переробами і важких звунувачень, вони писали про свій знівечений владою задум: „У проєкті оформлення гори за центр композиції було взято висотний пам'ятник, з яким пов'язаний

В. Кричевський і П. Костирко.
Начерк проєкту пам'ятника Т. Шевченкові (1932 р.)

будинок музею і підходи на гору так, щоб це давало закінчене мистецьке враження як з Дніпра, так і на самій горі(...)".

Українці чекали на пам'ятник. С. Єфремов писав у „Щоденниках": „Був я на Шевченковій могилі... Замість чудового простого хреста, що так пасував до наокружного ландшафта і далеко білів на фоні зелених дерев, – чорний народний стовпець...". У такому вигляді могила простояла до 1937 р., коли „городищенський" пам'ятник було розібрано. Ще 1926 року був створений Комітет для упорядкування могили Т. Г. Шевченка під головуванням М. Скрипника, у складі якого був і В. Кричевський. Цей Шевченківський комітет 2 травня 1928 року провів урочистий пленум на могилі Т. Шевченка. Було багатолюдно й по-святковому піднесено, полум'яні промови торкалися сердець усіх, хто в той день стояв на святому пагорбі. Серед багатьох питань, порушених на тому пленумі, йшла мова й про організацію міжнародного конкурсу на кращий проєкт пам'ятника для святої могили.

Конкурс, проведений у Харкові (1927 року), був явно невдалим. Оголошено його було в липні, а обговорення плянувалося у вересні, та у зв'язку з тим, що було представлено лише три проєкти, його перенесли на грудень. Але й грудневе обговорення не виявило проєкту, гідного спорудження. Із двадцяти двох проєктів три було, за рішенням журі, придбано Шевченківським комітетом. Провал конкурсу пояснювали коротким терміном, недостатньою інформацією, територіяльною обмеженістю, малою винагородою тощо. Микола Скрипник у січні 1928 року опублікував статтю про сумні наслідки конкурсу.

Та, мабуть, найглибшим поясненням причин невдачі конкурсу був лист його зовсім юного учасника – одеського студента Сави Соколенка до Миколи Скрипника. Хлопець був автором проєкту пам'ятника під девізом „Думи мої, думи мої". Після виходу статті М. Скрипника він надсилає йому листа, в якому висловлює своє розуміння стану справ, і не тільки пов'язаних із конкурсом. Він пише: „Зі статті видно, що вами оволоділо повне розчарування відносно культурних сил України... Це тому, що Україна невільна. Це раз. По-друге, всі культурні сили її здихають від голоду, бо не хазяї у себе в хаті... По-третє, на перешкоді стоїть політика, а по-четверте, що зросту української культури всі бояться, і зараз же їй чіпляють табличку „шовінізм", „націоналізм", „контрреволюція" і т. д.". Цей сміливий лист засвідчує і той факт, що на початку 1928 року (а лист був написаний 19 січня) люди, надхнені роками духовного піднесення, які пізніше назовуть роками „національного відродження", ще не боялися висловлювати свої справжні думки й почуття. Лист зберігся в архівних документах Наркомату освіти, доля його автора залишилася невідомою.

А події навколо заповідника й пам'ятника розгорталися все динамічніше, і вже через рік, 1929 року, був оголошений новий конкурс, про який було сказано, що його будуть провадити „у межах СССР і закордону, детально розробивши умови конкурсу і збільшивши розрахунок коштовности пам'ятника (...)".

Широко розреклямований Шевченківським комітетом наступний – уже міжнародний – конкурс 1931 року, по суті, було зірвано партійною верхівкою Харкова – тодішньої столиці. „Отці города" несподівано проголосили Всесвітній конкурс на пам'ятник Шевченка для Харкова, чим у дійсності, як сміливо заявив у публічному виступі М. Скрипник, зривали „будування пам'ятника в Каневі". Як наслідок – жоден із надісланих проєктів не був затверджений для спорудження. Тому через два роки, а саме 1933 року, року страшного

(Продовження на стор. 21)

З історії...

(Продовження зі стор. 20)

Голодомору, було влаштовано ще один, цього разу вже спільний, конкурс проєктів для пам’ятника в Каневі і в Харкові. У вересні серед 30 поданих проєктів урядова комісія відзначила проєкти М. Манізера, А. Страхова, Й. Чайкова ... спільний проєкт Ф. Кричевського і С. Меркурова як кращі, а видавництву „Мистецтво” було рекомендовано видати альбом конкурсних проєктів. Авторам кращих проєктів було запропоновано їх доопрацювати і в листопаді того ж 1933 року подати на розгляд нової комісії.

Після допрацювання найкращим було визнано проєкт Матвія Манізера, який було вирішено споруджувати в Харкові, а для Канева було рекомендовано проєкт Костянтина Бульдіна і Андрія Дарагана. Обидва проєкти подавали постать Шевченка в оточенні героїв його творів, тільки проєкт Манізера будувався як вертикаль основної фіґури, немов огорнутої спіраллю із супроводжуючими фіґурами, а Бульдіна і Дарагана – як горизонтальна багатофігурна композиція. На жаль, проєкт В. Кричевського і П. Костирка, ні перший – у вигляді обеліска, ні другий – у вигляді монументальної постаті, не здобув схвалення. І якщо манізеровський пам’ятник Шевченкові уже був споруджений, і скульптор готував варіянт для Києва, то справи з пам’ятником для Канева ішли зовсім кепсько. Бульдін і Дараган, на численні вимоги все нових і нових комісій, раз за разом переробляли свій проєкт, і незабаром в ньому нічого не залишилося від першого варіянта у вигляді багатофігурної композиції. Минали роки, а на могилі все стояв, за виразом С. Єфремова, „народний стовпець” – терещенківське погруддя, відлите на Городищенській цукроварні.

Оскільки жоден з наявних варіянтів затвердженого проєкту не влаштовував комісію, скульпторам вкотре звеліли переробити композицію. Разом зі скульптором Я. Ражбою, Бульдін і Дараган в остаточному варіянті відмовилися від горизонтальної композиції і вирішили пам’ятник у вигляді 30-метрової тополі, під якою сидів Шевченко, а серед тополиних віт виднілися герої його творів та „нові радянські люди з піднятим догори прапором революції”. Саме цей варіянт і був затверджений головою Раднаркому УССР Панасом Любченком 14 квітня 1937 року, і він прийняв рішення цього ж року розпочати спорудження нового пам’ятника на могилі Шевченка.

Та сталося так, що й цей варіянт пам’ятника не побачив світу. Ця гігантська тополя з фігурами поета і героїв його поезій справляла дивне враження і виглядала зовсім не „по-скульптурному. Пам’ятник у вигляді дерева, причому без жодної стилізації, виглядав би мертво на тлі живих дерев навколо. Тому те, що обставини склалися так, що проєкт одностайно відхилили на засіданні т. зв. Критичної комісії, можна вважати виявом справедливости стосовно „багатостраждального” майбутнього пам’ятника. Тим часом нова хвиля репресій в Україні захопила і тих, хто стояв на найвищих партійних щаблях. Були арештовані А. Хвиля, В. Затонський, застрелився проголошений „ворогом народу” П. Любченко, як перед цим, 1933 року, застрелився М. Скрипник.

Тимчасовий пам’ятник було розібрано 1937 року – могила стояла розкрита більше року, – і влада, сама спричинивши до повної руйнації справи із заповідником, в усьому звинувачуючи „буржуазних націоналістів”, звеліла знову повернути розібраний пам’ятник на могилу. Так і стояв на могилі цей пам’ятник аж доти, доки в лютому 1939 року – ювілейного Шевченківського року, Рада народних комісарів УССР не прийняла постанову про будівництво на могилі нового пам’ятника. Цього разу без будь-яких конкурсів було вирішено спорудити пам’ятник, „використавши для цього бронзову фігуру Т. Шевченка висотою 3,6 метра, роботи заслуженого діяча мистецтв скульптора Манізера”. А незабаром – 17 березня того ж року була прийнята постанова про затвердження поданого скульптором проєкту.

Зі спорудженням пам’ятника пов’язана подія, яка болюче вразила Кричевського, і він, зовні нібито спокійно перенісши довготривалу кампанію зі спорудженням музею, цього разу надовго втратив душевний спокій. А почалось все з того, що перед встановленням нового багатотонного пам’ятника з граніту й бронзи треба було встановити точне місце і стан склепу, де був похований поет, і переконатись, чи витримає склеп таку вагу, розрахувати масу і координати фундаменту монумента, щоб не пошкодити склеп під час риття котлована під фундамент. Спеціяльно для цього, як і завжди у ті роки, була утворена державна комісія, очолювана тодішнім начальником Управління у справах мистецтв М. Компанійцем, яка й здійснювала це обстеження. Приїзд комісії був призначений на 4 квітня 1939 року, тому канівчани почали розкопувати могилу напередодні, щоб до приїзду комісії знайти склеп.

Похмурим квітневим ранком, коли почали копати, подув вітер з холодним дощем. Немов сама природа опиралась тому, що надумали зробити люди. Учасник того драматичного „розкопу” згадував, що „довго шукали склеп. Копали усю могилу. І нарешті знайшли...”.

(Закінчення на стор. 25)

„Для нині сущих і нащадків"

Р.Л. Хомяк

ВАШІНҐТОН. – Одинадцятого січня 1941 року Лаврентій Берія, народний комісар внутрішніх справ Совєтського Союзу, затвердив плян знищення Української Греко-Католицької Церкви у західніх областях України.

Що цим займалися органи державної безпеки, було загально відомо, зокрема про несправжній собор 1946 року, без участі владик, яких совєтські органи перед тим заарештували – що цей „собор" ніби розірвав унію з Ватиканом та повернув Греко-Католицьку Церкву в лоно Російської Православної Церкви.

Правда, на початку 1990-их років, коли Віталій Коротич редагував у Москві популярний тоді журнал „Оґоньок", він помістив статтю, яка, мабуть, вперше в Союзі відкрила зв'язок між чекістами і церковниками. Статтю у формі спогадів приніс до редакції емерит-енкаведист, який зізнався, що був одним з організаторів „собору" 1946 року.

А нині маємо документи, які вказують на те, що Совєтський Союз взявся розкладати Греко-Католицьку Церкву ще 1939 року, як тільки дістав її разом з Західньою Україною внаслідок договору Гітлера й Сталіна з серпня того року.

Коли розпадався Союз, Україна дістала чимало всесоюзного майна, включно з ядерними ракетами і літаками-бомбардувальниками, заржавілу Чорноморську фльоту, але також дуже потужні, хоч і не ядерні „бомби" – архіви органів безпеки СССР. Нині ракети-носії і літаки-бомбардувальники порізані на брухт, фльота далі ржавіє і поволеньки дістає нові судна. А архівні документи – тепер у сховищах Державного Архіву Служби Безпеки України (ДА СБУ) стають доступні нам, звичайним людям, у формі упорядкованих і анотованих книжок -- виданих в Україні (в Українській ССР вони були суворо засекречені).

Недавно вийшла у світ праця „Ліквідація УГКЦ (1939-1946). Документи радянських органів державної безпеки. Том I.". Київ, 2006, 920 сторінок. Видавцями цього збірника, чи пак серії збірників, є Київський університет, Інститут історії Академії Наук України та Державний архів Служби Безпеки України. Загальним редактором серії є Володимир Сергійчук, доктор історичних наук і директор Центру українознавства Київського університету.

Серед сотень документів, зібраних тут, є плян знищення української Церкви, який приготовили для Берії 24 грудня 1940 року (Свят-Вечір за григоріянським календарем) і який він затвердив 11 січня 1941 – за пів року до приходу німців в Україну. Основні пункти пляну до болю знайомі для тих, хто пам'ятає не тільки 40-ві роки минулого століття, але й 60-ті і 70-ті і пізніші. Плян називається „аґентурно-оперативні заходи по Греко-Католицькій (уніятській) церкві в Західних областях УССР" (це переклад з російської мови, якою цей і переважна більшість документів була написана і так подана у збірнику). Аґентурно-оперативні заходи вже тоді, 1941-го року, себто за п'ять років до лжесобору, включали: організування розколу в уніятській церкві при допомозі існуючих суперечностей „між прихильниками так званого західнього і східнього обряду"; дискредитацію в очах вірних церковних керівників; організування серед уніятів руху за розірвання зв'язків з Ватиканом і створення незалежної уніятської Церкви (це так у документі – і незалежна, і уніятська); активізацію православних церковників до боротьби за приєднання уніятів до Православної Церкви (і незалежна і уніятська і приєднана і затвердження Берії!). Врешті останній пунк пляну показує уклін в сторону леґітимності тоталітарних заходів, законодавчої галузки влади: „З метою встановлення кращих умов для оперативної роботи з церковниками, НКВД має висунути у Верховній Раді УССР питання про призначення до обласних виконавчих комітетів, згідно з існуючими положеннями уповноважених у справах культів". І ще, для ефективности цієї поліційної кампанії, метою якої було знищення УГКЦ, рекомендується в документі застосовувати до духовенства податкову систему. Так що виходить, що репресивні совєтські органи грали нами і тоді, пів століття тому, і згодом. І даремно.

У 1990 році „неіснуюча" Греко-Католицька Церква вийшла з катакомбів. Вийшли священники і владики, і нові владики стали при кермі УГКЦ. Справжні, леґітимні собори тепер відбуваються в Україні. Український Католицький університет діє у Львові, а будову патріяршого собору закінчують в Києві, і - знов і знов це повторюю – нині в самому Донецьку діє три греко-католицькі парафії.

Як зазнав невдачі затверджений Лаврентієм Берією в 1941-му році плян, я мав нагоду побачити на власні очі ще в квітні 1990 року (так, тоді коли ще Україна була у складі розхитаного Совєтського Союзу). Тоді у Львові я відвідав отця Володимира Харину, шкільного товариша мого батька і священника, який мене христив – ми жили в його парафії на Знесінні. Отця Харину вивезли в табори дуже скоро, мабуть, ще 1940 року. Після 1946-го він відмовився перейти до Російської Православної Церкви і далі, потайки, виконував обов'язки католицького священника. Він вдруге був засланий, але коли я зустрів його у Львові, в квітні 1990 року, в помешканні о. Харини зібралась група людей, його вірних, і стіл угинався від страв і напоїв. Раптом він промовив іронічно: „Ростику, скажи там, в Америці, як в Україні опікуються нашими священниками".

Це запам'яталось, бо о. Володимир Харина пережив не одне пекло, навіть були вістки про його каторжну смерть, і це також згадується у збірнику під редакцією проф. Сергійчука „Ліквідація УГКЦ". Але увесь той час вірні опікувались своїми священниками, приносили все, що могли. А в 1990-му вже можна було дістати різні продукти і вироби. І в скромному помешканні священника Церкви, яку хотіла знищити совєтська система, я застав справжній бенкет. Цього року о. Харині сповнилося б 100 років. Він помер у вільній Україні, переживши Австрію і Польщу і Третій Райх і, мабуть, найгірше – Совєтський Союз, який уклав окремий плян на знищення його Церкви.

Не вийшло. А тим часом проф. Сергійчук майже старозавітним стилем пише у вступі до збірника осторогу „для нині сущих і нащадків", яка справді актуальна для тих, хто не можуть вирішити, чи їм до Европи і НАТО, чи ближче до ідеологів „Третього Риму":

„Десятиліттями правда про ці злодіяння заховувалася до надтаємних архівів – у той час, як мільйони людей зомбувалися брехливою інформацією , що таврувала національно-визвольні рухи поневолених народів та подвижницьку діяльність їхніх провідників....

Він закликає усіх тих, які вільно і невільно творили зло на нашій землі, „покаятися і просити пробачення". А замість тих, що вже відійшли і не можуть каятись, пише проф. Сергійчук, працюють співробітники Державного архіву Слуби Безпеки України, „які мають доступ до найпотаємніших документів минулого – тих свідчень тоталітаризму, які відкривають нашому народові й усьому світу правду і яким можуть повірити невіруючі досі в страхіття злочинів комуністичної системи".

УКРАЇНА І СВІТ

Виставка офортів Аркадії Оленської-Петришин

Аркадія Оленська-Петришин

ЗБАРАЖ. – Напередодні святкування 15-ої річниці Незалежности України у Національному заповіднику „Замки Тернопілля" відкрилася виставка графічних творів Аркадії Оленської-Петришин. З цієї нагоди у Замковому палаці відбулась святкова інформаційна година, яку підготувала науковий працівник Марія Колодій, а у залі замку показано мистецькі твори – офорти під назвою „Світ кактусів Арізони". Виставку відкрила завідуюча відділом Ольга Станкевич.

У будь-якій галузі людської діяльности є золоті ери, під час яких просування вперед йде великими кроками. Такою золотою ерою для Арки був світ кактусів, захоплення таємничою тропічною рослинністю. Магічний світ дикої рослинної природи став візиткою прекрасної та самобутньої художниці.

Як своєрідну данину світлій пам'яті своєї дружини, її чоловік Володимир Петришин спільно з українським музеєм у Ню-Йорку і Національним художнім музеєм України видали прекрасне видання – кольоровий фотоальбом „Аркадія Оленська-Петришин. Олійні твори. Офорти. Графіка" (видавництво „АННА", Київ–Ню-Йорк, 2003 р.), що став своєрідним пам'ятником творчості Аркадії.

Народилася Аркадія у с. Розношинці Збаразького району, що на Тернопільщині. Жила поза межами рідних земель, зокрема у США, проте почувалася українкою. Авторка працювала вдома, у штаті Ню-Джерзі, а виставки організовувала у Львові, Києві, Донецьку, Харкові, Дніпропетровську, Полтаві. Тепер станкові твори Аркадії Оленської-Петришин мандрують світом.

Започаткована у Збаражі виставка буде демонструватися у музеях, художніх ґалеріях Тернопілля та України.

Надія Макарчук

Україна нагородила мецената Р. Смика

Роман Смик

БЕРЕЖАНИ. – Бережанах Музей Богдана Лепкого у Бережанах є одним з найактивніших центрів культури в нашому краї. Минулого року відзначалося 10-ліття його створення, а цього року його шанувальниками знову зійшлися на відзначення 11-ої річниці заснування музею визначного українського письменника.

Свято збіглося з нагородженням фундатора музею д-ра Романа Смика орденом „За заслуги" III ступеня. Указ Президента України В.Ющенка „Про нагородження представників світового українства з нагоди 15-ої річниці України" оприлюднено напередодні Дня Незалежности, і громадськість нашого краю з великою радістю сприйняла цю новину.

Доктор Роман Смик заслужив цю почесну нагороду, щедро жертвуючи на музеї, пам'ятники, нові видання. Подвижник повернення імені й літературно-мистецької спадщини Б.Лепкого, лавреат всеукраїнських премій ім. Братів Лепких, В.Винниченка та Є.Чикаленка, почесний громадянин міста Бережани, д-р Роман Смик своєю самовідданою працею зміцнює авторитет України в світі, популяризує історичні та сучасні надбання українського народу.

На жаль, д-р Р. Смик за станом здоров'я не зміг приїхати в Бережани, які він любить усім серцем, але цього разу із США прибула дружина його найближчого друга, колишнього гімназиста Бережанської гімназії Ореста Городиського, Дарія, котру представила ведуча імпрези, директор обласного музею Б.Лепкого, лавреат премії ім. Братів Лепких Надія Дирда.

Про досягнення музею Б.Лепкого щодо популяризації імені й творчости Богдана Лепкого та всієї родини Лепких, подвижницьку працю творця музею д-ра Р.Смика, котрий надзвичайно активно посприяв поверненню імені й літературно-мистецької спадщини Б.Лепкого, говорила у своєму виступі Надія Волинець – редактор-упорядник книги „Лежить на серці доля України". Ця книга – про Романа Смика – спадкоємця творчої спадщини співця Золотого Поділля.

Приємні враження від зустрічі висловила гостя зі США Д.Городиська, котра привезла для музею Б. Лепкого від д-ра Р.Смика подарунок – оригінал малярської праці Б. Лепкого – портрет його діда о.Михайла Глібовицького.

У свою чергу учасники вечора через п.Дарію передали для мецената д-ра Р. Смика вітальну адресу зі словами глибокої вдячности і побажаннями доброго здоровя та довгих років життя.

Тетяна Будар,
Бережани,
Тернопільської области

Пластуни Донеччини допомагають громаді

ДОНЕЦЬК. - В неділю, 24 вересня, в Донецьку близько 40 пластунів Донецької округи Пласту-Національної скавтської організації України - долучились до всеукраїнської акції „Від серця до серця", яку проводили ряд громадських організацій і яка мала на меті збір коштів для придбання діягностичного та лікувального обладнання для допомоги дітям з вадами слуху. Юнаки та юначки з Донецька, Авдіївки і Краматорська розійшлися на заздалегідь визначені місця у центрі міста і за дві години зібрали близько тисячі гривень, які перерахували на відповідні рахунки лікарських установ. Організаторами акції від Пласту були старшопластуни Олена Глазунова(Авдіївка), Борислав Ларін (Донецьк) та Юрій Семенов (Краматорськ).

Пл. сен. **о.Олександер Воловенко**

На Вінничині не розслідують вбивства дітей і молоді

КИЇВ. – 29 вересня ц. р. в УНІАН відбулась пресова конференція організації „Батьки убитих дітей Вінниччини", на якій батьки убитих розповіли, що від 1991 року у Вінницькій області було порушено 80 кримінальних справ за фактом вбивства дітей і молодих людей віком від з 6 до 30 років, але розкрито лише 10 відс. злочинів. Батьки, члени організації, звинувачують правоохоронні органи у бездіяльності при розслідуванні вбивств їхніх дітей. На фото: членки Галина Нєжевська, Валентина Хрищинюк і Людмила Білан на прес-конференції. Фото: УНІАН

Українські жінки на службі мистецтва

КИЇВ. – Всеукраїнське громадське об'єднання „Поступ жінок-миротворець" розпочало свою діяльність у грудні 1999 року. Почесний президент об'єднання – Народна артистка України Ніна Матвієнко, голова об'єднання – Заслужений працівник культури України Зоя Ружин.

На рахунку Об'єднання – організація багатьох концертів, презентацій, виставок, вшанувань пам'яті Тараса Шевченка, Лесі Українки, Катерини Білокур та багатьох інших визначних особистостей, багаторічна практична діяльність з майстрами петриківського розпису, популяризація творчости петриківських майстрів на теренах держави численними виставками, стаціонарними і пересувними.

На фото: Учні Петриківської художньої школи, яку підтримує об'єднання.

Д-р М. Давидов

10 років пластовій станиці в Севастополі

Севастопольські пластуни активні влітку і взимку.
На форо внизу: у таборі „Дубок“ в селі Орлиному;
вверху – на Ангарському перевалі в Криму.

СЕВАСТОПОЛЬ. – Союз Українок на чолі з Богданою Процак у 1996 році створив станицю Пласту. Спочатку було четверо дітей з української школи – Марійка Процак, Валерій Топілін, Микла Нікулін та Павло Цісар. Через деякий час до них приєдналися Зіна Беланюк, Іра Топіліна, Дмитро Лещенко, Микола Бірюк, Юля Єрмошкіна. Опікувалась пластунами Богдана Процак – діставала пластові книги, журнали, однострої. Виховною працею займалась член Союзу Українок, вчителька за фахом та альпіністка за покликанням Світлана Заторська.

Минуло 10 років. Марія Процак закінчила університет – факультет української мови і літератури, виховує донечку. Я закінчила педагогічний університет – психолог, працюю в державній адміністрації Севастополя. Іра Тополіна ще навчається в університеті – майбутній соціолог.

Молодші пластуни підросли, стали виховниками. Це Настя Ілющенко, Олена Федорченко, Юля Обінякова, Віка Пруднікова, Олег Савченко. Всі вони навчаються у вищих учбових закладах.

Перший наш пластовий табір проходив у Форосі. Він став традиційним і відбувався протягом чотирьох років.

Наші пластуни були запрошені в табори України – „Золота Булава“ зі спеціяльною програмою виховання майбутніх провідників, летунський табір „Чота крилатих“, який має співпрацю з Київським міжнародним університетом цивільної авіяції. Наші юнаки пройшли семінар, який організовував Фонд народонаселення ООН, брали участь в українсько-канадському проєкті „Пласт для розвитку громадського суспільства“.

В 1999 році наші представники побували на пластових зустрічах в Польщі, Чилі, Німеччині, були учасниками ювілейної міжкрайової пластової зустрічі, присвяченої 90-річчю Пласту.

Наш кримський табір „Дубок“ проходить в с. Орлиному. Головна програма табору – це вміння вижити серед природи.

Хочу подякувати всім людям, які долучилися до того, щоб наша станиця існувала. Особлива подяка Богдані Процак, Світлані Заторській, Катерині Малій, Олександрі Гречко, Тамарі Красицькій, пластовим сеньйрам Богдану Михайліву, Ярославі Рубель, Адольфу Гладиловичу, Оресті Федуняк, Ларисі Зєлик, Юрію Нестору, Андрію Гарматію, Костеві Василиженку, Олександрові Воловенку, Сергієві Летенку, Вячеславові Стебницькому, Олесеві Криському, Андрієві Яковлеву, о. Миколі Квичу, Василеві Процаку, Олені Бойко, Осипові Довбушу, Лідії Мадоян, о. Миколі Берднику.

Подяка редакторам газети „Свобода“!

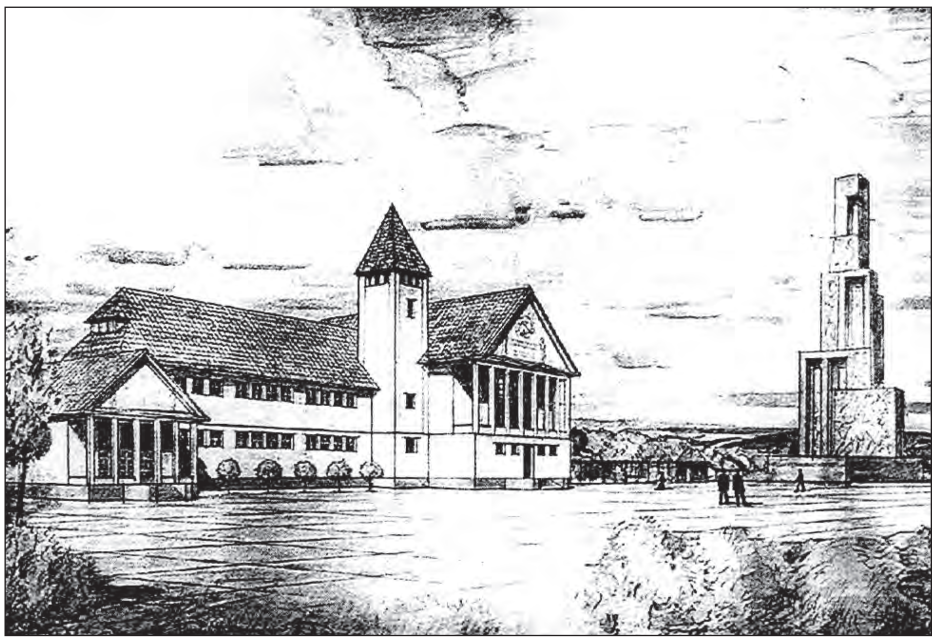
Ст. пл. Зіна Беланюк

З історії...

(Закінчення зі стор. 21)

Комісія мала затвердити подальше обстеження склепу. Але такі „слухнані" в інших випадках, бо були налякані всемогутністю влади, цього разу учасники розкопу виявили дивну „сміливість": знайшли склеп, розібрали частину верхнього склепіння, – через отвір стало видно домовину поета... Та й на цьому не зупинились – склеп розкрили зранку, а близько 11-ої години прибула й комісія з Києва, і замість того, щоб взятись за визначення розмірів і координатів склепу, потрібних для розрахунків фундаменту, комісія й сама вдалася до дій, зовсім не передбачених її повноваженнями. Того дня було не тільки розкрито склеп, але й відкрито саму домовину Кобзаря! Ніщо не зупинило тих воістину „нових радянських людей" – ні віками виховане в народі глибоке відчуття недоторканості, святости могили, де упокоївся небіжчик, ні страх перед порушенням цього вічного спокою. За неповних два десятиліття радянської влади, спонукувані вседозволеністю у „боротьбі з релігією", вони не тільки не побоялися, а й навпаки виявляли поспішну готовність зробити це своїми руками.

Комісія склала акт про відкриття склепу, куди спускався тодішній директор заповідника Василь Коваленко, голова Канівської селищної ради Надія Цвинтарна – єдина жінка в комісії, яка не те що протестувала проти такого святотатства, а навпаки, сама напросилася зробити це (...). З членів комісії взяли обіцянку мовчання про відкриття домовини, і лише перед смертю Н. Цвинтарна розповіла, що вона побачила у склепі і в домовині, яку вона обстежувала першою і, як видно зі спогадів, без жодних докорів сумління і страху. Та мабуть подія ця справила відповідне враження навіть на „безстрашних" членів комісії, як можна судити з побіжних обмовок в неофіційних (і додамо – набагато пізніших) спогадах, – все відбувалося мовчазно, „доки не замурували склеп – ніхто із членів комісії не розходився". Достовірно відомо, що проти відкриття склепу висловлювався П. Костирко, але встояти перед єдиною можливістю заглянути в домовину Кобзаря комісія не змогла.

Перший варіянт проєкту В. Кричевського і П. Костирка (1933 р.)

В. Кричевського при цьому не було, не було його тоді і в Каневі, а був там лише П. Костирко, котрий допомагав М. Манізерові та архітекторові пам'ятника Євгенові Левінсону не тільки в оформленні всієї гори, а й у визначенні потрібних розмірів могильного пагорба, що відповідав би висоті самого пам'ятника. За розрахунками й кресленнями П. Костирка, могила й стала висотою 6,5 м, шириною – 24 м та довжиною – 31 м, якою вона є й до сьогодні.Таким чином, навесні 1939 року могила набагато „виросла", порівняно з розмірами останнього обкладання її 1867 року.

Напружено й надзвичайно швидко було здійснено встановлення монумента. Менше трьох місяців тривала вся робота над спорудженям пам'ятника, упорядкуванням могили та всієї території гори. Але архітектори марно сподівались на доведення до логічного завершення художнього оформлення музею – жоден з їхніх варіянтів не знайшов підтримки й схвалення, й на момент відкриття на фронтоні головного входу, де Кричевський плянував дати портрет Шевченка або орнаментальну композицію, було вміщено портрет Й. Сталіна, оточений рослинними візерунками, а у вестибюлі відвідувачів зустрічали скульптури В. Леніна та Й. Сталіна і галерея погрудь членів Політбюро – від Л. Берії до М. Хрущова...

Напередодні офіційного відкриття заповідника на могилі Т. Шевченка відбувся урочистий шостий Всесоюзний пленум Спілки радянських письменників. Делегати – поети і письменники з кожної радянської республіки – були на ньому.

18 червня 1939 року відбулось офіційне відкриття Шевченківського меморіялу в Каневі. На вершині гори перебували М. Хрущов, О. Корнійчук, П. Тичина, М. Бажан, М. Рильський, П. Панч, а також В. Кричевський і П. Костирко.

УНІГУ вітає вчених з багатьох країн

Одним з найавторитетніших центрів українознавства в західньому світі є Український науковий іститут Гарвардського університету, з його декількома катедрами, що постали завдяки великій жертвенності української діяспори. Ця жертвенність повною мірою виправдала себе: від 1973 року, року заснування, УНІГУ став популярним академічним центром, довкола якого гуртуються дослідники з різних галузей українознавства і з різних країн світу. Бібліотека Інституту володіє однією з найбагатших збірок україномовних книжок та періодичних видань на Заході. Крім журналу „Гарвардські українські студії" УНІГУ видає цілі серії книжкових публікацій, зокрема "Гарвардську бібліотеку ранньої української літератури", „Гарвардські українознавчі праці", бюлетень „Сучасна Україна. Перспективи".

КЕМБРИДЖ, МА. – Минулого тижня Майкл Флайєр, професор катедри української філології ім. Олександра Потебні і директор Українського наукового інституту Гарвардського університету (УНІГУ), оголосив, що під час цього навчального року на запрошення Інституту дванадцять вчених з різних країн світу будуть проводити тут свої пост-докторські дослідження. Одинадцятеро з них одержали стипендії імені Євгена та Деймел Шклярів, а одна – Фулбрайтівську стипендію. Ці вчені приїхали до Гарварду з України, Фінляндії, Німеччини, Великобританії, Росії та США.

У своїй промові професор Флайєр зокрема сказав:" Коли в 1991 році я очолив катедру української філології,

Тарік С. Амар

відразу зі своїми колеґами запропонував створити стипендіяльну програму, яка б дозволила нам запрошувати до нас у Гарвард перспективних молодих науковців-україністів, дала б їм змогу користуватися нашими бібліотеками, консультуватися з нашими вченими, обмінюватися думками і досвідом зі своїми колегами, зі студентами та з місцевою українською громадою. Минуло десять років – й от родина Євгена та Деймел Шклярів, заснувавши свою стипендіяльну програму, дали нам змогу втілити цю мрію. Їхня щедрість принесла неймовірно рясні плоди.

Науковці-стипендіяти програми ім. Є. та Д. Шклярів представляють різні країни Східньої та Західньої Европи, Азії та Північної Америки, - заявив далі професор М.Флайєр. – Кожного семестру в Інституті працює від п'яти до семи молодих докторів наук, які спеціялізуються з історії, політології, літератури, лінґвістики та історії мистецтв. І сам цей факт має надзвичайно позитивний вплив на всю діяльність нашого Інституту. Він створює атмосферу наукового пошуку, стимулює й спонукає до нових відкриттів як самих стипендіятів, так і всіх нас, співробітників та вчених УНІГУ. Та й для самих стипендіятів в результаті таких контактів дуже часто відкриваються нові наукові обрії. Озброєні таким фактологічним та методологічним знанням, ці молоді вчені повертаються додому і, в свою чергу, стають носіями та ініціяторами плідного наукового обміну.

Всі ми, співробітники та науковці УНІГУ, надзвичайно задоволені успіхом програми імені Є. та Д. Шклярів, - заявив на закінчення професор М. Флайєр, - ми радо вітаємо всіх новоприбулих молодих учених-україністів (чи, як ми їх називаємо, "шклярістів"), і сподіваємося, що в результаті співпраці з ними цей академічний рік буде насиченим і плідним".

Список дванадцятьох пост-докторантів відкриває Костянтин Акінша, кореспондент журналу „АРТ-н'юз", що виходить у столиці Угорщини Будапешті. В 1990 році він захистив кандидатську дисертацію з мистецтвознавства і тепер проведе в Гарварді чотири місяці (лютий – травень 2007 р.), працюючи над темою "Музей Богдана та Варвари Ханенків: доля розпорошеної колекції." К.Акінша буде досліджувати історію однієї з найважливіших приватних колекцій західньоевропейського мистецтва в Україні від часів її збирання до розкрадання та знищення в період від більшовицької революції до Другої Світової війни.

Джесіка Аліна-Пізано, доцент (асистент-професор) відділу політичних наук Колґейтського університету, захистила свій докторат з політичних наук у 2003 році в Єйльському університеті. За ті чотири місяці, які вона пробуде у Гарварді (вересень – грудень 2006), Аліна-Пейзано працюватиме над темою „Останній кордон холодної війни в Европі: державна влада та економіка в одному розділеному селі на Закарпатті (1945 – 2005)". Вона буде досліджувати те, як „політика, спрямована в першу чергу на забезпечення державного кордону, почала впливати не лише на політичне, але й на економічне життя цього села". Її цікавить, як державна влада по обидва боки кордону контролювала доступ до засобів виробництва, що ними могли користуватися мешканці двох прикордонних сіл Кішельменц і Надьсельменц, розташованих по обидва боки українсько-угорського кордону.

Тарік С. Амар захистив докторську дисертацію в 2006 р. у Прінстонському університеті. Амір пробуде в Гарварді чотири місяці (з лютого по травень 2007 р.), і тема його дослідження – „Совєтизація Львова, 1939 – 1963". Його цікавить проблема виникнення окремої радянської західньоукраїнської ідентичности на базі повоєнного Львова. Він вивчатиме, як саме протягом двох десятиліть довоєнний багатонаціональний, але переважно польський Львув перетворився на радянсько-український Львів.

Марко Андрійчик викладає сучасну українську літературу в Українському Католицькому університеті у Львові. В 2005 році він захистив у Торонтському університеті докторську дисертацію з української літератури. За ті чотири місяці, що він пробуде у Гарварді, він розроблятиме тему „Спільнота інших: проблема ідентичности українського інтелектуала у пост-радянській українській прозі". Андрейчик вивчатиме те, як зображався український інтелектуал на сторінках новочасної української літератури. Частина його дослідження присвячена тому, як цей інтелектуал включився в громадське життя під час Помаранчевої революції, як на наших очах з'являється нове покоління письменників, і як твори цього покоління висвітлюються критикою та літературознавцями.

Ельвіс Бейтуллаєв є молодшим науковим співробітником у Вольфсон-коледжі Оксфордського університету. У 2006 році Кембриджський університет присвоїв йому звання доктора наук у галузі міжнародних стосунків. Він пробуде у Гарварді чотири місяці (вересень – грудень 2006 р.) і працюватиме над темою „Політична ситуа-

(Закінчення на стор. 27)

НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ІМ. ШЕВЧЕНКА

запрошує на презентацію

роману

д-ра МИХАЙЛА ЯВОРСЬКОГО

„ПОЦІЛУНОК ЛЕВА"

(Львів: Піраміда, 2006)

***Михайло Яворський** – доктор філософії, професор політичної теорії Міського університету Ню-Йорку.*

„Поцілунок Лева" – перший роман М. Яворського, в якому на тлі особистого життя він змальовує українські реалії Другої світової війни.

Вступне слово про автора

Ростислава Хом'яка

в суботу, 14 жовтня 2006 р., о 5-ій год. по пол.

в будинку НТШ
63 Fourth Ave. (між 9-ою і 10-ою вулицями)
New York, NY 10003

УНІГУ...

(Закінчення зі стор. 26)

ція в Криму у пострадянський період і її вплив на стосунки України з Туреччиною та з Росією". Бейтуллаєв буде досліджувати, як внутрішня ситуація в Криму впливає на стосунки між Україною та Росією після розпаду Радянського Союзу.

Єжи Мацкув захистив докторську дисертацію в Гамбурзькому університеті в 1992 році, після чого

Джесіка Аліна-Пізано

у 1998 р. одержав звання професора Університету Збройних Сил у Гамбурзі. Протягом вересня – грудня 2006 р. він у Гарварді буде досліджувати тему „Чи змінилася українська політична система після Помаранчевої революції? Демократизація пост-комуністичного авторитаризму". Мацкува цікавить, чи привнесла Помаранчева революція елементи демократизації у систему авторитаризму, яка склалася на Україні після проголошення незалежності. Він плянує знайти відповідь на два запитання. Перше – чи збагатилася українська національна ідентичність якимись новими рисами, котрі могли б сприяти проведенню демократичних реформ після Помаранчевої революції? І друге – чи змінила політична еліта своє ставлення до закону та до опозиції, бо саме така зміна дозволила б створити дійову конституційну державу?

Володимир Меламед у 1995 році закінчив аспірантуру з сучасної східньо- та центрально-европейської історії при Львівському Інституті українознавства ім. О. Крип'якевича. Зараз він мешкає у Каліфорнії і працює консультантом при Музеї Голокосту в Лос-Анджелесі. З вересня по грудень 2006 р. він вивчатиме стосунки між українцями та євреями у міжвоєнній Східній Галичині (1918 – 1939). Меламед плянує вивчати різні аспекти українсько-єврейських взаємин в контексті тогочасної Польщі, як з української, так і з єврейської перспективи. Серед визначених ним тем – львівський погром у листопаді 1918 року, єврейсько-польський компроміс 1925 року, антисемітизм у польській вищій школі та реакція на всі ці події з боку української та єврейської громад, що випливала з їхнього історичного досвіду, стереотипів, світогляду та звичаєвих норм.

Історик Тетяна Опаріна є доцентом Новосибірського Педагогічного університету, в якому вона викладає вже п'ятнадцять років. Чотири місяці (лютий – червень 2006 р.) вона працюватиме над темою „Російсько-українські еклезіястичні контакти і проблема 'істинної віри' від кінця 'смутного часу' (1613) до Переяславської угоди (1654)". Вона буде досліджувати погляди московського патріярхату на київську православну обрядовість та богослов'я, на проблему 'єресі' в українських текстах, на розбіжності у трактуванні церковного канону в період, коли Москва почала більш тісно знайомитися з українським церковним життям і підпадати під його вплив.

Йоганнес Ремі викладає російську та східньо-европейську історію в Інституті реґіональних та культурних досліджень імені Ренвалла при Гельсінґському університеті, в якому він захистив докторську дисертацію у 2000 році. Тема його дослідження (лютий – травень 2007 р.) – „Український націоналізм та Росія періоду 1840 – 1870 років". Ця праця складатиметься з двох частин; перша розповідатиме про формування української національної мітології, а друга – про політичні програми українських діячів, про їхнє ставлення до польського повстання (1863 – 1864) та про російську імперську політику по відношенню до українського руху.

Олена Русина – старший науковий співробітник відділу середньовічної історії при Інституті історії Національної Академії наук України. У 1991 році вона захистила кандидатську дисертацію в Київському університеті імені Шевченка. У 2003 р. була стипендіятом фонду імені д-ра Ярослава та Надії Михайчуків, а зараз перебуває в УНІГУ на стипендії Фулбрайта і працює над темою „Тенденції та контексти до-модерної псевдо-історії за умов пострадянської України". Русина сподівається заповнити велику прогалину в українській історіоґрафії і написати книжку, попередня назва якої – „Атлантида в серці Европи: нове бачення минулого України".

Стівен Сіґель захистив докторську дисертацію у 2005 році в Бравнівському університеті і з того часу викладає історію в Університеті штату Тенесі. Протягом чотирьох місяців (лютий – травень 2007 р.) він буде досліджувати, яку ролю відігравала картографія в процесі розвитку сучасної України. Його зокрема цікавить, як Російська та Габсбурзька імперії, а до них – польсько-литовська Річ Посполита представляли територію сучасної України, і як вони при цьому використовували наукові здобутки історії, географії, соціолінґвістики та тогочасні расові теорії.

Ігор Жук є директором проєкту „Леополіс" і куратором колекції візуальних матеріялів Українського Католицького університету у Львові. У 1989 році він захистив кандидатську дисертацію в Московському Інституті промислового та прикладного мистецтва. І.Жук давно і плідно співпрацює з УНІГУ. Цього разу він приїздить на чотири місяці (лютий – травень 2007) для подальшої праці над своїм проєктом „Леополіс". Він плянує використовувати матеріяли, зібрані в гарвардських бібліотеках і колекціях для створення блоків текстуальної та візуальної інформації – тобто якісно нових електронних документів, які були б невід'ємними ланками єдиного ґіпер-тексту. Цей текст має бути безцінним культурним ресурсом України і містити всі наявні тут твори мистецтва та архітектури, починаючи з неоліту й до наших днів. На середину 2007 року після інтенсивної праці у Гарварді І.Жук плянує завершити свій проєкт – базу даних з історії мистецтва, яка б включала понад 2500 одиниць і була б потужним інструментом в науці та в навчанні.

Стипендіяльна програма в галузі українознавства імені Євгена та Деймел Шклярів дає змогу відомим вченим з усього світу працювати в Українському науковому інституті Гарвардського університету над важливими проєктами з української історії, політики, літератури, лінґвістики та культури. Ця заснована у 2001 році програма створила незнані досі можливості для новаторських наукових досліджень і стала помітним знаряддям українознавчих досліджень у США. Загалом крім 46 стипендіятів програми ім. Є. та Д. Шклярів, починаючи з 2001 року, в УНІГУ працювали вчені й лавреати інших стипендій, зокрема 2 – на стипендії АИРЕКС, три – на стипендії Фулбрайта, 8 – на стипендії УНІГУ. Крім дослідницької роботи, кожен із них має виступити з лекцією на традиційних щотижневих семінарах з українознавства, що проводяться в Інституті. УНІГУ є органічною ланкою розгалуженої системи університетських міжнародних центрів і складовою частиною Гарвардського Міжнародного центру російських, східньоевропейських та центральноазіятських досліджень, Гарвардського інституту міжнародного розвитку, Центру єврейських досліджень та цілої мережі інститутів, центрів, відділів, катедр, факультетів, що мають міжнародні проґрами. Однією з цілей діяльности Інституту є розповсюдження знання про Україну у Сполучених Штатах шляхом запровадження в університетську освіту високоякісних навчальних та дослідницьких програм. Таку мету зформулювали свого часу засновник УНІГУ Омелян Пріцак, перший завідувач катедри української історії імені Михайла С. Грушевського, вчений широкого діяпазону та глибокої ерудиції, перший директор (1973 – 1989) Інституту, та Ігор Шевченко, всесвітньовідомий гарвардський вчений, професор катедри візантійської літератури та історії.

Зі здобуттям Україною державної незалежности місія УНІГУ значно розширилася. Тепер вона включає й актуальні потреби сучасної політи-

Ельвіс Бейтуллаєв

ки, економіки та суспільного життя. Інститут також намагається заохотити досліження в галузі етнології та релігієзнавства, які б охоплювали різноманітні релігійні та етнічні громади України. УНІГУ дедалі більше стає містком між українознавством та дослідженнями, що охоплюють Росію, Польщу, Туреччину, Білорусь та Молдову. І нарешті, не можна не відзначити тієї підтримки, що їх надає УНІГУ багатьом новоствореним культурним та академічним інституціям в Україні.

УНІГУ

Стипендія Фулбрайта для дослідів в Україні

Софія Джонсон

ВАШІНҐТОН. — Софія Джонсон, випускниця Смит-коледжу, отримала стипендію Фулбрайта для американських студентів до України для вивчення політики Східньої Европи.

Вона одна з понад 1,200 громадян США в академічному 2006 - 2007 році, які поїдуть за кордон завдяки Студентській програмі Фулбрайта.

С. Джонсон, уродженка Чикаґо — учениця Чикаґської латинської школи, випускниця Смит-коледжу у Нортгемптоні, Мас., (2003 року), де вивчала соціологію та російську цивілізацію. Кінцевою темою С. Джонсон було „Державне формування в Україні: політична та етнічно національна дилема у будуванні нації".

Прийдешній рік дослідів в Україні завдяки стипендії Фулбрайта С. Джонсон вивчатиме причини та каталізатори української Помаранчевої революції в листопаді - грудні 2004 року та аналізуватиме, що досягнуто і недосягнуто тим народним повстанням.

„Моя теза у Смит-коледжі розглядала історичні труднощі України, застосування еґалітарної політичної системи, в здобутті незалежности, національної тотожности у виборчому процесі. Я не передбачала завершення у політичній боротьбі України та, без сумніву, не могла передбачити того масового зриву і закликів до політичних змін, що настали кілька місяців пізніше", говорить С. Джонсон.

С. Джонсон, будучи підлітком, провела не одне літо в Україні, а також була спостерігачем-добровольцем на повторних виборах українського Президента в грудні 2004 року. Цей досвід залишив їй „ сильні враження, коли була свідком стійкого вияву протесту мільйонів українських громадян, які вимагали політичної зміни", – каже вона.

С. Джонсон є дочкою адвоката Ярослави Зелінської-Джонсон, директора і керівника київського юридичного бюра „Chadbourne & Parke" та д-ра Велдона Т. Джонсона, колишнього професора соціології Ілинойського університету, Висконського університету та Університету Невади.

Заклик до всіх прихильників Союзівки!

ВИ НАМ ПОТРІБНІ!

Як можна стати членом нової Фундації Спадщини Союзівки?

„Було зрозумілим, що Союзівка займала важливе місце у спільноті і я хотів би бути її частиною”

– Росс Василенко, Юніон, Н.Дж.

Приєднуйтесь до нас зараз!
Зберігаймо Союзівку
та нашу українську спадщину!

Кожна велика організація залежить від постійної групи прихильників, які хочуть проявляти свою активність більше, ніж поодинокими відвідуваннями. Для Фундації Спадщини Союзівки такий спосіб сприяння є дуже важливим.

Буде багато рівнів членства, але в основі всього те, що членами будуть люди, які поділяють погляд на Союзівку, як на епіцентр українсько-американської спільноти, та бажають пробуджувати та зберігати свою культурну, освітню та історичну українсько-американську спадщину.
З 1952 року Союзівка була центром українсько-американської спільноти, місцем зустрічей для нащадків багатьох хвиль українських імігрантів, куди вони повертаються для того, щоб відчути свою багату культурну спадщину і познайомитися з іншими українськими американцями.
Сьогодні шляхом заснування „Фундації Спадщини Союзівки” українські американці та симпатики Союзівки об'єднують свої зусилля для збереження цієї культурної перлини.

Багато з цих нащадків відчули послаблення свого зв'язку з минулим, як в географічному, так і в культурному відношенні. „ Фундація Спадщини Союзівки” є ініціятивою для перевиховання як молодих, так і старших у спробі збереження гідної спадщини.

Членами організації можуть бути люди, яким подобається Союзівка настільки, що вони хочуть щось дати взамін – зробити особистий внесок в її виставки та програми для себе та для спільноти.
Ви можете бути впевненими, що Ваша членська допомога для „Фундації Спадщини Союзівки” на будь-якому рівні буде вагомим внеском.

<u>Варіянти членства (щорічний внесок) та переваги</u>

Індивідуальне	$100.00	(безкоштовний вхід, паркування та басейн) 5% знижка в сувенірному магазині.
Для студентів 17–23 р.	$ 40.00	(безкоштовний вхід, паркування та басейн) 5% знижка в сувенірному магазині.
Для тих, кому 65 р. і більше	$ 30.00	(безкоштовний вхід, паркування та басейн) 5% знижка в сувенірному магазині.
Для сім'ї (діти до 16 років)	$150.00	(безкоштовний вхід, паркування та басейн) 5% знижка в сувенірному магазині.
Корпоративне	$ 500.00	(10 відс. знижка на 1 обслуговувану корпоративну вечірку в Центрі – щорічно).
Спеціяльні членські категорії:		
Партнер	$300.00	(безкоштовний вхід, паркування та басейн) 5% знижка в сувенірному магазині та пам'ятна цеглина.
Спадщина	$500.00	(безкоштовний вхід, паркування та басейн) 5% знижка в сувенірному магазині; посаджене дерево з пам'ятною дошкою та постійним вшануванням в експозиції „Коло засновників Фундації”.
„Legacy“	$1,000.00	(довічний безкоштовний вхід, паркування та басейн) та 5% знижка на всі послуги Союзівки, постійне вшанування в екзпозиції „Коло засновників Фундації”.

<u>Всі члени, які вступлять до 31 липня 2006 року отримають торбинку з емблемою Союзівки.</u>

Є інші способи пожертвувати гроші... Кожний подарований доляр цінується..., Фундація Білоуса недавно внесла пожертву $1,500 дол. на оновлення системи місцевого радіомовлення. Курінь Пласту „Хвилі” організовує збір коштів на нове обладнання для басейну. Старші члени УНС та Курінь Пласту „Спартанки” підтримують проєкт дитячого майданчика. Звертайтесь до Нестора Паславського зі своїми ідеями (845) 626-5641.

Членська форма
Ім'я і прізвище ____________________
Адреса ____________________
Місто ______________ **Штат** __________
Поштовий індекс ____________________
Електронна пошта ____________________
Телефон ____________________

Вишліть форму та чек за адресою:
Soyuzivka Heritage Foundation, 2200 Route 10, P.O. Box 280, Parsippany NJ 07054

Індивідуальне	**$ 100.00**
Для тих, кому 65 р. і більше	**$ 30.00**
Для студентів 17–23 р.	**$ 40.00**
Для сім'ї (діти до 16 р.)	**$ 150.00**
Партнер	**$ 300.00**
Спадщина	**$ 500.00**
„Legacy“	**$1,000.00**
Корпоративне	**$ 500.00**

Вишліть нам свою форму, щоб отримати точні інформації про переваги на вашій членській особистій виказці.

Дякуємо за Вашу підтримку!

ДЯКУЄМО!

Ваші гроші підуть на фінансування нових проєктів у 2006 році і створять сильну фінансову основу для Союзівки:

- Здвоєна система охолодження - огрівання для „Веселки”
- Додаткові нові матраци
- Нові штори для кімнат у Головному будинку

Користуйтеся веб-сайтами „СВОБОДИ"
www.svoboda-news.com
„УКРАЇНСЬКОГО ТИЖНЕВИКА"
www.ukrweekly.com
УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ
www.unamember.com

• НА ПРОДАЖ •

Квартира на продаж в Українському селі, Somerset, NJ. Одна спальня, 2-ий поверх.
Телефонувати Оксані (347) 307-2510

Продаємо декоративні сосенки 3-7 стіп висоти. Ціна доступна. 36 Cedar Grove Lane, Somerset, NJ.
Tel.: (732) 356-6792

• РІЗНЕ •

Український чоловічий хор „ПРОМЕТЕЙ" запрошує до хору всіх хто любить співати! Хор виконує українські народні, козацькі пісні, сучасні ліричні пісні, релігійні твори. Адреса хору: **Ukrainian Educational and Cultural Center, 700 Cedar Road, Jenkintown, PA 19046.**
Tel.: (215) 769-4622, Василь Панчак

ВИБИРАЮЧИ ПОДАРУНОК РІДНИМ І ЗНАЙОМИМ – ВИБЕРІТЬ „СВОБОДУ"! НАЙСТАРІШИЙ І НАЙБІЛЬШ ШАНОВАНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ЧАСОПИС В ДІЯСПОРІ
Передплата на рік лише 55 дол.

• ПРАЦЯ •

Українець середнього віку, леґальний мешканець, має авто, пошукує працю в Північному Н.Дж. з проживанням або без, по догляду старшої особи, дому або господарки.
Тел.: (862) 222-3481

Потрібна україномовна жінка до опіки над старшим мужчиною в Стерлінґ, Вірджінія. Платня за домовленням.
Тел. до Olga Coffey (703) 430- 5952

Шукаю працю по догляду за старшою особою.
Тел.: (518) 273-0929
Прошу телефонувати тільки вечором.

Потрібна жінка до помочі для старшої жінки із замешканням.
Тел.: 1(301) 438-1203

• РОЗШУКИ •

Розшукую родину **СТЕПАНА ЛАЗУРЕНКА**, полковника армії Української Народної Республіки, який проживав у Дітройті. Інформації про нього прошу переслатаи на адресу:
Наталія Кирилів
6204 W. School St., Chicago, IL 60634-4111.

ЗМІНА АДРЕСИ

☐ „Свобода" ☐ „The Ukrainian Weekly"

СТАРА АДРЕСА:

Число Відділу (якщо член УНС) ....

Ім'я і прізвище ....

Адреса ....

....

НОВА АДРЕСА:

Ім'я і прізвище: ....

Адреса: ....

....

Число телефона: ....

Зголошення присилати до: Svoboda/The Ukrainian Weekly
P.O.Box 280, Parsippany, NJ 07054

На зміну адреси проситься долучити $1.00
Переведення зміни адреси триває 1-2 тижні.

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

АНАСТАЗІЯ ДЗЮБАС, член 245 Відд. УНС Т-ва „Запорозька Січ“ в Трентоні, Н. Дж. Померла 30 червня 2006 р. на 86-му році життя. Членкою УНС стала в 1941 р. Залишила в глибокому смутку сина Михайла з дружиною, двох внуків і дальшу рідню. Похорон відбувся 3 липня 2006 р. на цвинтарі св. Марії в Hamilton, NJ.

Вічна Її пам’ять!

Секретар

МАРІЯ ЧУПА, член 88 Відд. УНС в Кергонксоні, Н.Й. Померла 15 червня 2006 р. на 88-му році життя. Нар. в 1918 р. в Бруклині, Н.Й. Членкою УНС стала в 1942 р. Залишила в глибокому смутку сина Олександра, дочку Дороту, внуків і правнуків. Похорон відбувся 20 червня 2006 р. на Cedar Park Cemetery в Hudson, NY.

Вічна Її пам’ять!

Секретар

АНТІН МАРУЩАК, член 173 Відд. УНС Т-ва св. Володимира у Вілмінґтон, Дел. Помер 5 червня 2006 р. на 92-му році життя. Нар. в 1914р. у Вілмінґтоні, Дел. Членом УНС став в 1933 р. Залишив у глибокому смутку дружину Юлію, доньку, двох внуків, сестру і приятелів. Похорон відбувся 7 липня 2006 р. на катедральному цвинтарі у Вілмінґтоні, Дел.

Вічна Йому пам’ять!

Секретар

ВАСИЛЬ ПАВШУК, член 277-го Відд. УНС у Гартфорді, Конн. Помер 18 квітня 2006 р. на 83 році життя. Народжений 8-го лютого 1923 р. в Україні. Членом УНС став в 1968 р. Залишив у смутку Pearl Pawshuk. Похорон відбувся 24 квітня 2006 р. на українському цвинтарі св. Михаїла в Glastonbury, Конн.

Вічна Йому пам’ять!

Секретар

Д-р ОЛЕКСАНДЕР ҐУДЗЯК, член 39-го Відд. УНС у Сиракюз, Н.Й. Помер 22 квітня 2006 року на 80 році життя. Покійний народився 19 січня 1926 року в Україні. Членом УНС став у 1958 році. У смутку залишив дружину Ярославу, синів о. Бориса і Марка і внуків. Похорон відбувся 26 квітня 2006 р. на українському православному цвинтарі св. Андрія в С. Бавнд Брук, Н. Дж.

Вічна Йому пам’ять!

Секретар

ГЕЛЕН БІЛАН, член 165 Відд. УНС т-ва ім. Т. Шевченка в Толедо, Огайо. Померла 16 березня 2006 р. на 88-му році життя. Нар. в 1918 р. в Плейнсвіл Н. Дж. Членом УНС стала в 1938 р. Залишила в глибокому смутку дочок, сина, 13 внуків, 13 правнуків і сестер. Похорон відбувся 19 березня 2006 р.

Вічна Її пам’ять!

Секретар

ІВАН БОБАК, член 165 Відд. УНС Т-ва ім. Т. Шевченка в Толедо, Огайо. Помер 3 березня 2006 р. на 84-му році життя. Нар. в 1921 р. в Огайо. Членом УНС став в 1939 р. Залишив у глибокому смутку дружину Ґералдіну, дітей: Ґарі, Джоіс, Том, Кім з родинами, сестру Анну, 12 внуків і 13 правнуків. Похорон відбувся 7 березня 2006 р. на Fl Meigs Union Cemetery в Perrisburg, OH.

Вічна Йому пам’ять!

Секретар

ПЕТРО НОВАК, член 220 Відд. УНС Т-ва Петра і Павла в Чикаґо, Іл. Помер 17 серпня 2006 р. на 96-му році життя. Нар. в 1909 р. в Мацьковичах, Україна. Членом УНС став в 1960 р. Залишив у глибокому смутку доньок Ірену і Любу. Похорон відбувся 22 серпня 2006 р. на цвинтарі св. Николая в Чикаґо, Іл.

Вічна Йому пам’ять!

Секретар

ПЕТРО ДАРКОЧ, член 264 Відд. УНС в Карнеґі, Па. Помер 20 липня 2006 р. на 95-му році життя. Нар. в 1911 р. в McKees Rocks, PA. Членом УНС став в 1934 р. Залишив у глибокому смутку дружину Джулію, дочку Катерину, брата Михайла, двох внуків, 6 правнуків, племінників і племінниць. Похорон відбувся 23 липня 2006 р. на цвинтараі св . Марії в Kennedy Township.

Вічна Її пам’ять!

Секретар

МАРІЯ ВОРШНІК, член 409 Відд. Т-ва св. Івана в Dunmore, PA. Нар. в 1921 р. в Чехо-Словаччині. Померла 2 травня 2006 р. на 85-му році життя. Членом УНС стала в 1940 р. Залишила в глибокому смутку синів Григорія і Юрія. Похорон відбувся 5 травня 2006 р. на цвинтарі св. Михаїла в Dunmore, PA.

Вічна Її пам’ять!

Секретар

ІВАН ВЕЛГАН член 165 Відд. УНС Т-ва ім. Тараса Шевченка в Толедо, Огайо. Помер 20 липня 2006 р. на 75-му році життя. Нар. в 1931 р. в Медведиці. Членом УНС став в 1950 р. Довгі роки був секретарем 107 Відд. УНС. Залишив у глибокому смутку братів, сестер , племінників і племінниць. Похорон відбувся 24 липня 2006 р. на цвинтарі Калварі в Толедо, Огайо.

Вічна Йому пам’ять!

Секретар

РОМАН МАСЕЛКО, член 13 Відд. УНС Т-ва св. Миколая у Вотервліт, Н.Й. Помер 11 серпня 2006 р. на 91-му році життя. Нар. в 1914 р. в Перемишлі. Залишив у глибокому смутку дочку Оксану. Похорон відбувся 14 серпня 2006 р. на цвинтарі церкви св. о. Миколая у Вотервліт, Н.Й.

Вічна Йому пам’ять!

Секретар

ЧЕСТЕР БРЕЗІНСКІ, член 409 Відд. УНС в Dunmore, PA. Помер 27 липня 2006 р. на 79-му році життя. Нар. в 1927 р. в Скрентоні, Па. Членом УНС став в 1968 р. Залишив у глибокому смутку сина Йосифа, дочку Дезерей брата Едварда. Похорон відбувся 31 липня 2006 р. на цвинтарі свв. Петра і Павла в Taylor, PA.

Вічна Йому пам’ять!

Секретар

Ділимося сумною вісткою, що 21 вересня 2006 р. відійшов у вічність на 84 році життя наш найдорожчий МУЖ, ТАТО, ДІДУСЬ і ПРАДІДУСЬ

св. п.

ЗЕНОН СКРИНИК

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися 25 вересня 2006 р. в українській католицькій церкві св. Юра в Ню-Йорку. Тіло поховане на українському цвинтарі в С. Бавнд Бруку, Н.Дж.

У глибокому смутку залишилися:

дружина – АННА (прожила з мужем 62 роки)
дочки – ЛЮБА
– ГАЛИНА з чоловіком БОГДАНОМ
внуки – РОБЕРТ, МИХАЙЛО, ХРИСТИНА, НІКОЛАС
правнук – МАТВІЙ
та ближча і дальша родина в Америці, Канаді і Україні.

Вічна Йому пам'ять!

Ділимося сумною вісткою, що в понеділок, 4 вересня 2006 р.
по довгій і тяжкій недузі відійшов від нас у вічність
наш дорогий ВУЙКО

СВ. П.

ОСИП КРИЦУН-ВАСЬКІВ

нар. 9 вересня 1916 р. в м. Богородчани, Україна.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися в четвер, 7 вересня 2006 р. у похоронному заведенні Музики.

Похорон відбувся 8 вересня в соборі свв. Володимира і Ольги, а відтак на цвинтар св. о. Миколая в Чикаґо, Іл.

Наша щира подяка Всечесним Отцям за похоронні відправи і всім, що взяли участь у похороні нашого дорогого вуйка.

У смутку:

кузинка – МАРІЯ КРИЦУН-ЛЕЩУК
сестрінка – ТЕТЯНА РЕЙНАРОВИЧ
сестрінок – СЕВЕРИН ДАНИЛОВИЧ з дружиною МАРТОЮ
похресниця – МАРУСЯ СЕМЧИШИН з дітьми
та родина в Америці і Україні.

Вічна Йому пам'ять!

Ділимося сумною вісткою, що в понеділок, 4 вересня 2006 р.
по довгій і тяжкій недузі відійшов від нас у вічність
наш дорогий ВУЙКО

СВ. П.

ОСИП КРИЦУН-ВАСЬКІВ

нар. 9 вересня 1916 р. в м. Богородчани, Україна.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися в четвер, 7 вересня 2006 р. у похоронному заведенні Музики.

Похорон відбувся 8 вересня в соборі свв. Володимира і Ольги, а відтак на цвинтар св. о. Миколая в Чикаґо, Іл.

Наша щира подяка Всечесним Отцям за похоронні відправи і всім, що взяли участь у похороні нашого дорогого вуйка.

У смутку:

кузинка – МАРІЯ КРИЦУН-ЛЕЩУК
сестрінка – ТЕТЯНА РЕЙНАРОВИЧ
сестрінок – СЕВЕРИН ДАНИЛОВИЧ з дружиною МАРТОЮ
похресниця – МАРУСЯ СЕМЧИШИН з дітьми
та родина в Америці і Україні.

Вічна Йому пам'ять!

Ділимося сумною вісткою, що дня 2 вересня 2006 р.
відійшов у вічність на 81-му році життя найдорожчий

СВ. П.

МЕТОДІЙ МЕДЮХ

нар. 25 квітня 1925 р. в с. Дудинці на Лемківщині, Саніцького повіту.

ПАНАХИДА відбулася 5 вересня 2006 р. в похоронному заведенні Quinn Hopping, Toms River, NJ.

Похорон відбувся 6 вересня 2006 р. з української католицької церкви св. Стефана в Томс Рівер, Н.Дж.

Покійний залишив в глибокому смутку

дружину – ВАРВАРУ
сина – РОМАНА з дружиною ПАТРИЦІЄЮ
внука – ІВАНА з дружиною ІРИНОЮ

Вічна Йому пам'ять!

ТОВАРИСТВО УКРАЇНСЬКИХ ІНЖЕНЕРІВ АМЕРИКИ
в сороковий день після смерти
вшановує пам'ять і споминає

СВ. П.

інж. ВОЛОДИМИРА ВАЛЬЧУКА

довголітнього члена ТУІА – Ню-Йорк та колишнього члена Управи.

Висловлюємо глибоке співчуття
дружині КАТЕРИНІ та Родині.

Вічна Йому пам'ять!

УПРАВА ТУІА

ТОВАРИСТВО УКРАЇНСЬКИХ ІНЖЕНЕРІВ АМЕРИКИ
в сороковий день після смерти
вшановує пам'ять і споминає

СВ. П.

інж. РОМАНА РОГОЖУ

довголітнього члена ТУІА – Ню-Йорк та колишнього голову ТУІА.

Висловлюємо глибоке співчуття
синові АНДРІЄВІ, доні ГАНУСІ та Родині.

Вічна Йому пам'ять!

УПРАВА ТУІА

В ПЕРШУ РІЧНИЦЮ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ
нашого дорогого
МУЖА БАТЬКА і ДІДА

СВ. П.

інж. ДМИТРА ГРИГОРЧУКА

буде відправлена

ПОМИНАЛЬНА СЛУЖБА БОЖА з ПАНАХИДОЮ

в суботу, 4 листопада 2006 р., о год. 9-ій ранку

в українському католицькому соборі
СВЯТИХ ВОЛОДИМИРА і ОЛЬГИ в Чикаґо.

Про молитви за душу Покійного просять:
дружина д-р НАТАЛІЯ ГРИГОРЧУК
з дітьми і внуками.

ПОВІДОМЛЯЄМО

що в суботу, 21 жовтня 2006 р. о год. 12:30 дня
на цвинтарі св. Андрія Первозваного
в С. Бавнд Бруку, Н.Дж.

буде відправлена

ПАНАХИДА

за душі спочилих:

св. п. ГАЛИНИ ОВСІЄНКО
св. п. ВАСИЛЯ ОВСІЄНКО
св. п. ЛЮБОМИРА ОВСІЄНКО

Колишніх приятелів Покійних просимо про участь та молитви.

Ю. і О. СОСЕНКО